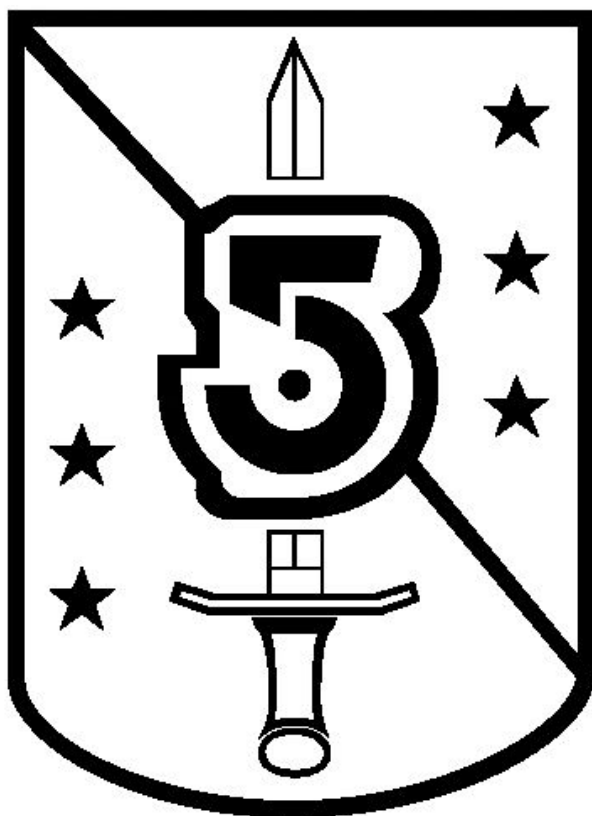

Valen feljegyzései

2002. július

4. szám

A Magyar Babylon 5 Klub kiadványa

meg is mondták. Amikor az ausztrál 7 Network adó úgy döntött, hogy rövid időre leveszi műsoráról a Babylon 5-öt, hogy helyette több bevétellel kecsegtető sorozatokat (beszélgető-show-k, játékok) adjon, a tiltakozás elég erős volt ahhoz, hogy mindössze három hét megszakítás után visszahozzák a sorozatot. Valami készült.

Jó dolgok történtek. A felmérések és szakértői vélemények ellenére megújítottak minket a második szezonra. Nem igazán a megfelelő idő egy napló elkezdésére; csak azt kockáztatnám, hogy elrontja a jól induló dolgokat. Ezenkívül azonnal hozzáfektünk a második szezon előkészítéséhez, és az executive producer dolgai és a 22-ből 15 epizód megírása mellett...

...kinek van ideje naplót írni?

És különben is, egyáltalán lenne valaki, aki el akarja olvasni?

De, tudják, az egyik céloom mindig is a televízió (mint szakma – a ford.) demisztifikálása volt. Amíg meg nem értjük, hogy működik, nem remélhetjük, hogy megváltoztathatjuk vagy irányíthatjuk a médiát. Amíg meg nem értjük, ki vagyunk téve az executive producerek, a stúdiók és csatornák igazgatóinak kénye-kedvének, akik azt adják nekünk, amit szerintük akarunk, mert nem tudjuk közölni velük, hogy valójában mit akarunk. E cél érdekében már több, mint 12 éve használom a számítógépes hálózatokat, magyarázom, hogy működik a dolog és hogy áll a Babylon 5 az adott időpontban; több tucat üzenetet írok és kb. 500-at olvasok naponta.

És bár minden ilyen üzenet megvan valahol, az az anyag lenne-e ugyanolyan értékes, mint egy napról napra készülő napló, amely egy televíziós sorozat belső munkálatait olyan részletesen követi, ahogy eddig még semmi más?

Ahogy elérkeztünk 1995. májusához, végre úgy döntöttem, hogy most, ahogy a második szezon forgatását befejezzük

és várjuk, hogy mi lesz a harmadikkal... most van itt az idő, hogy elkezdjem ezt a naplót. És ha emiatt a döntés miatt nem újítják meg a sorozatot, akkor én meg fogok örülni. Most hajnali 1:35 van. Az elmúlt egy órában 1250 szót írtam, és elköteleztem magam a feladat mellett. Már nincs visszaút. Most itt befejezem és holnap folytatom.

1995. március 15-6 szerda, 0:14.

Dél előtt 11:30: találkozó Jesus Trevinóval, aki az első epizódját rendezte a Babylon 5-ben. A Megosztott hűség (Divided Loyalties) (220-as epizód, írta: jms) tartalmaz egy nagyon finom utalást, olyan finomat, hogy Jesus először észre se vette, amikor elolvasta a forgatókönyvet. Ez is egy olyan dolog, amit csak akkor veszel észre, amikor elkezdted leforgatni a képeket. Specifikusan ez az epizód arra utal, hogy Susan Ivanova parancsnoknak és Talia Winters kereskedelmi telepatának viszonya van. Amint Jesus-nak rámutattunk erre a dologra, az epizód ezt jelző részei azonnal feltűntek neki. Ez az egyik játék, amit a Warner Bros.-szal játszom, olyan „kaj el, ha tudsz”-játék. Vegyük például az egyik első szezonos epizódot, a Gyógyító erőt (The Quality of Mercy)! Amint látod, teljesen nyilvánvaló, hogy Londo egy csápszerű szervezet használ arra, hogy csaljon a kártyában, és hogy ez a szerv jobb kifejezés híján tartalmazza a nemi szerveit. A forgatókönyv ezt soha nem írta. Csak a mozgást és a csáp helyét írja le, és amikor Lennier megkérdezi Londo-t, hogy mi volt az, Londo valamit suttog, amit nem hallunk, a szex istennőjének, „egy centauri férfi és nő egybeolvadásának-keverékének” szobrára mutat és hozzáteszi: „Azt hitte, hogy ezek csak a díszítés kedvéért vannak rajta?” Lennier meglepett arckifejezése, és az a döntése, hogy „hallgatást esküszik erről az egész beszélgetésről” mindent el-

mond, amit tudnunk kell arról, hogy mi volt az, amit egy kicsit korábban látunk.

Mind benne van a forgatókönyvben... és mégsincs benne. Épp elég finoman van benne ahhoz, hogy senkinek ne tűnjön fel, amíg le nem forgatták. Azt hihetnénk, hogy a Warner Bros. nem veszi észre az ilyeneket, de én tudom, hogy elég okosak és hozzáértők ahhoz, hogy valószínűleg feltűnjön nekik, csak úgy döntöttek, hogy vagy nem említik (ezzel megadva nekünk a kreatív szabadságot, hogy túllépjük a határokat), vagy teljesen tagadják azáltal, hogy nem veszik tudomásul, hogy látták. Ők úgy tesznek, mintha nem látták volna, én meg úgy teszek, mintha nem írtam volna meg. És most igazán, ki akar azért telefonálni, hogy hosszú beszélgetést folytasson Londo nemi szerveiről? (Az is bőven elég rossz volt, hogy a kellékesek az első szezonban folyamatosan hozzám jöttek Londo nemi szerveinek különböző változataival, hogy ellenőrizsem a szint, a szerkezetet, hogy legyenek-e erek vagy sem, a merevségi fokot... ott álltak, és lobogtatták ezt az ernyedt, levél-szerű izét az orrom előtt... a többit ne akarják tudni.) Szóval a játék alapvetően „ne kérdezd, ne válaszolj”. Mint Ivanova és Talia viszonya. Lehet, hogy a stúdió észrevette. Lehet, hogy nem. Bármelyik is, egy szót sem szoltak róla, úgyhogy folytatjuk. Ez egy olyan kapcsolat, amit úgy terveztem, hogy sok másikhöz hasonlóan kölcsönös ellenségeskedéssel kezdődjön. Az első fagyos találkozásuktól kezdve fokozatosan és céltudatosan közelebb vittem egymáshoz Taliát és Ivanovát, gyakran saját akaratuk ellenére. Ez az epizód most ennek a folyamatnak a betetőzése, ráadásul ott van még Talia akaratlan árulása a karakterekkel, így Ivanovával szemben. Azzal az utalással, hogy viszonyuk van, még valamit elérek, amit már kezdettől akartam: jelezni azt, hogy biszexuális (az angolból sem derül ki

konkrétan, hogy melyikük; a sorozat szerint mindketten – a ford.); ő az első ilyen karakter, aki ennyire jelentős szerepet játszik egy amerikai sci-fi sorozatban.

Mind Claudia Christian-nel (Ivanova), mind Andrea Thompson-nal (Talia) megbeszéltem ezt a dolgot, mielőtt elkezdtük az első szezon forgatását, hogy megtudjam, hajlandóak-e megcsinálni. Nem egyszerűen hajlandóak, hanem nyíltan lelkesek voltak ettől a kilátástól. Egyszer, egy forgatási szünetben a díszletek között demonstrálták is, hogy mennyire nyitottak az ötletre, és mit tudnának csinálni, hogy érdekessé tegyék. Olyannyira érdekessé tették, hogy azt is meg lehetett hallani, ha három állammal arrébb valaki leejtett egy gombostűt.

Amikor megegyeztünk, mindkettőtől hallgatást kértem. Természetesen Andrea azonnal elkezdett beszélni róla a különböző magazinoknak, pusztán az ötlet iránti lelkesedésből. Több sci-fi médiával foglalkozó magazin megjelentette a nyilatkozatot, amelyben elmondja, hogy Talia biszexuális, de a dolog sohasem látszott széles körben elterjedni, úgyhogy várakozásaim szerint még mindig nagy meglepetés lesz, amikor megtörténik... és hogy kivel történik meg igazán.

Ez az epizód valószínűleg sok beszélgetést fog elindítani, és talán vitákat is, még olyan enyhe formában is, ahogy mi mutatjuk. De már épp itt az ideje, hogy felrazzuk egy kicsit a sci-fi drámákat.

Délután 12:45. Rövid megbeszélés a társammal, Doug Netter-rel és Bruce Boxleitner-rel, aki még mindig kap néhány „pofont” pár nézőtől, akik megsértődtek Sinclair leváltása miatt. Úgy látszik, elég könnyen veszi a dolgot; és ahogy az emberek megtudják, kicsoda igazából John Sheridan, a probléma is csökken.

Utána, egy másik megbeszélésen,

Doug több olyan csatornát-adót sorol fel, amelyek úgy döntöttek, hogy jobb időpontra teszik a sorozatot. Még több jó hír. Időt fordít arra, hogy beszéljen azoknak a tv-társaságoknak a menedzsereivel és műsorszerkesztőivel, amelyek adják a Babylon 5-öt, és visszajelzéseket kap tőlük a sorozatról; egyelőre mind nagyon pozitív.

Doug a partnerem a Babylonian Productions-ben, amely kettőnk tulajdonában van; ennek a cégnek a munkája a Babylon 5 valódi, napról-napra folyó gyártása. Doug-gal 1985-86-ban egy másik sorozat, a Power kapitány (Captain Power) készítése során találkoztam; én szerkesztői munkákat végeztem, kb. 11 forgatókönyvet írtam és több másikban közreműködtem. Az első megbeszélésünkön Doug (aki elsősorban üzlet-orientált producer) azt mondta: „Nem vagyok író, nem értem igazán, hogy csinálják; soha nem fogok beleszólni abba, hogy hogyan írjanak.” Megmaradt ennél az ígéreténél, és mindig minden ígéretet megtartott, amit nekem, vagy, ha már itt tartunk, bárki másnak tett. Húséges, őszinte, és békén hagyja a szavaimat. A tökéletes összeállítás. Épp ezért vittem hozzá a Babylon 5-öt 1986-87-ben.

Míg valamilyen szinten mindketten benne vagyunk a Babylon 5 gyártását érintő üzleti ügyekben, egyes részekbe Doug sokkal jobban belemegy, mint én; főleg az ügynökökkel való tárgyalásokba; és ő a kinevezett összekötő sok stúdióvezetővel a Warner Bros.-nál és a PTEN-nél.

Oka van annak, hogy ezt Doug csinálja. Doug már látott engem tárgyalni a stúdióvezetőkkel. Körülbelül annyira vagyok finom hozzájuk, mint egy tégl a ablaküveghez, és nem reagálok jól arra, ha megpróbálnak beleszólni a történet elmesélésébe. Erre nem vagyok különösebben büszke; diplomatikusnak lenni egy olyan képesség, amit mindig is szerettem volna megtanulni. De gene-

tikailag képtelen vagyok a játék ezen részére.

Ebből következik, hogy Doug sok olyan telefonhívást kap, ami így kezdődik: „Van fogalma arról, hogy már megint mit csinált?!”

Délután 1:15 ebéd

Az ebédet el kell magyaráznom. A Babylon 5 nevű hatalmas kísérlet részeként bevezettük, hogy minden nap felkérünk egy étel-miszerellátó céget, hogy az egész stábnak, irodai személyzetnek és szereplőgárdának ebédet hozzon. A stúdió mögött felállítottunk egy nagy sátrat, megtöltöttük piknikasztalokkal és összecusukható székekkel, és minden egyes nap a Babylon 5 minden szereplője, rendezője, díszlettervezője, színésze, irodai dolgozója, sminkese, jelmezese, írója, producere, statisztája... röviden: mindenki együtt eszik. Olyan ez, mint egy napi piknik a stúdió mögött, csak éppen fű helyett aszfalt van.

A péntek barbecue-nap.

Senki miatt nem vagyok hajlandó elkészni az ebédről barbecue-napon.

A napi közös ebéd nagyszerű alkalom arra, hogy a gyártás különböző részeiben részt vevő emberek együtt legyenek, megbeszéljék a napi munkát, vagy beszélgessenek a sportról, és jobb kommunikációs csatornákat (a megfogalmazás nem véletlen, meg akartam hagyni az utalást a negyedik szezonos epizódra – a ford.) alakítsanak ki - hogy elsimítsák a konfliktusokat és úgy érezzék, hogy egy család vagyunk. Ezenkívül segít lerombolni a sorozatoknál olyan gyakran kialakuló kasztrendszert. A statiszták vagy a produkciós asszisztensek a sorozat sztárjaival vagy executive producerével vagy a rendezővel vagy másokkal szemben kapnak helyet, és beszélgetni kezdenek velük. Teljesen véletlenszerű.

Mivel soha nem tudhatod, kivel kerülsz egy asztalhoz, soha nem tudhatod,

Azt is megbeszéltem George-al, hogy hogyan fogjuk megcsinálni a hamis, tudatalattira ható üzenetet, és meg kell nézнем a betűképet, mielőtt késznek nyilváníthatom. Borotvaélen táncolunk; két képkocka per másodperc (fps) már valódi tudatalattira ható üzenet, amit tiltanak az FCC (Federal Communications Commission = Szövetségi Kommunikációs Bizottság) szabályai. Úgyhogy mi négy fps-sel dolgozunk... de ez az üzenetet inkább a tudatküszöbre rakja, mint az alá. Azt javaslom, hogy körvonal-betűket használjunk az egyszínű nyomtatott betűk helyett, vagy áttetsző betűket, amik nem olyan szembeütőek.

Meg kell említenem, hogy ha John Copeland a ragasztó, ami összetartja a gyártási folyamatot, akkor George Johnsen a különböző ellátók, szállítók, utómunkálatosok és szerkesztők fejét valamilyen sorrendben az asztalhoz vezető lándzsa; emiatt a sorrend miatt tudjuk időre megcsinálni az epizódokat. George ezen kívül teljesen őrült. Egy délután a gyártási utómunkálatok irodájában voltam vele, amikor csörgött a telefon. George felvette. A vonal másik végén valaki az egyik szerkesztőt kérte. Én a beszélgetés következő részletét hallottam: „Nincs itt. Nem. Meghalt egy véres autóbalesetben Paul McCartney-val együtt. De igen, mulatságos. Hány éves? Hát, ha maga annyi időse lenne, mint én, akkor mulatságos lenne.”

Kedveljük George-ot. Néha nagyon megijeszt minket, de kedveljük. (Franklin ugyanezt mondja Ivanováról az Ütköző érdekek (Conflicts of Interest) c. negyedik szezonos epizódban – a ford.)

Vissza a hangspotolásra...

A többi „hangos” jelenlevő azt elemzi, hogy mikor és milyen hangeffektusokat kellene használnunk. Ebben a fázisban a végleges számítógépes és rotoszkópos EFX-ek még nincsenek beillesztve, úgyhogy nagyon alaposan le

kell írnod, hogy végül mit fognak látni. Az állomás minden szobájának megvan a maga egyedi hang-aláírása és mindig tárgyalunk és vitatkozunk, hogy egy bizonyos dolgot, például a hangot az űrben hogyan kezeljük.

Délután 3:55. Egy fényképésznek belső használatra szüksége van rólam néhány nyugodt képre. Beleegyezem, mert tudom, hogy ez szükséges rossz. Az én képemre ugyanúgy érkeznek megrendelések, mint a szereplőkére. Ennek nem igazán örülök. A sorozat sztárjai a sorozat sztárjai. Nem igazán érzem szükségét annak, hogy a saját arcomat lássam minden utcasarkon kiplakátolva. Ennek a figyelemnek a történetre kellene irányulnia, nem a mesélőre. A dolog másik oldala viszont, hogy a történet miatt kezdjük felkelteni a figyelmet, a figyelem miatt cikkeket írnak, és a cikkekhez fényképek kellene, úgyhogy ha megkapjuk azt a nyilvánosságot, ami segít a sorozatnak a növekedésben, azt hiszem, alkalmazkodnom kell.

Ezenkívül nem vagyok valami fotogén. Néha úgy érzem, úgy nézek ki, mint egy hat láb öt hüvelyk (kb. 195 cm – a ford.) magas kacsa szemüvegben. Talán szakállt kéne növesztenem vagy valami ilyesmi.

A nap hátralevő részét írással töltöttem.

Március 16. csütörtök, 23:33

Délelőtt 10:00. Produkciós megbeszélés a Megosztott hűségről (Divided Loyalties). Ez az utolsó alkalom, amikor ellenőrizzük, hogy mindenki tudja, mit várunk tőle; és hogy minden apróság a helyén van az epizóddhoz: jelmezek, megfelelő számú és fajú statiszta, petárdák a PPG-találatoknak, hogy kell-e plafonelem a díszletekre a kamera-beállítások miatt, a konzolok monitorain látható képsorokat (élő vagy korábbi felvétel), hogy melyik színpadon forgas-

suk a blue screen shot-okat (azok a jelenetek, amiket kék háttér előtt vesznek fel, és később vágják össze a háttérrel – a ford.), és még millió más részletet. Ne felejtsük el, hogy mindent, amit egy tévé-sorozatban látunk, előre meg kellett tervezni, megépíteni és szándékosan odarakni, ahol a legjobban hat.

A produkciós megbeszélésen a különböző osztályok összes kulcsfigurája jelen van: a világítástól, a gyártástervezéstől, a művészeti osztálytól, az utómunkálatosoktól, a szerkesztőktől, a jelmezeseiktől, a gyakorlati és vizuális effektusektől, a forgatókönyv-koordináló és mások, Joanne Higgins, az asszisztensem, plusz a rendező (Jesus Trevino), én, és John Copeland és George Johnsen producerek. A megbeszélés elején rendszerint Doug is benéz egy pár percre, a szoba hátsó részéből figyel, mielőtt továbbmegy, hogy más dolgokkal foglalkozzon. Ezek a megbeszélések az epizód összetettségétől függően egy és két óra között bármennyig tarthatnak.

Ezután egy kis időt a forgatáson töltöttem, és az Alkonyi ütközet (A Long, Twilight Struggle) egyik kulcsjelenetének forgatását figyeltem. Ebben a jelenetben Londo bejelenti a narn anyabolygó megadását és követeli, hogy távolítsák el G'Kart a Babylon 5 tanácsadó testületéből. Kétségeim vannak azzal kapcsolatban, ahogy ezt a jelenetet játsszák; amikor megírtam ezt a jelenetet, sokkal csendesebbnek és komorabbnak láttam Londo-t... Peter nagyképűnek, hangosnak, dühösnek játssza. Azt hiszem, túlságosan élvezi a jelenetet. De általában megpróbálok a színészek és a rendező ösztöneire hagyatkozni, úgyhogy majd meglátjuk, hogy passzol össze.

Ebéd a színpalak mögött Bruce Boxleitner-rel, Peter Jurasik-kal és Andreas Katsulas-szal. Peter és Andreas teljes jelmezben esznek, mint mindig, mivel a maszk felrakásához és levételéhez szükséges idő megakadályozza, hogy csak az ebéd kedvéért levegyék. Megemlítettem, hogy lehetséges, hogy G'Kart a következő szezon egyik epizódjában

megkorbácsolják; ebből egy hosszú, négyirányú kitérő kerekedett arról, hogy vajon G'Kar élvezné-e, ha megkorbácsolják, majd ez átment egy fejtegetésbe az elfenekelésről, és Peter megjegyzésébe, miszerint komolyan nem akar narn segget látni olyan epizódban, amiben ő is szerepel. „Az a hatalmas, pöttyös hold felkel az éjszakában,” mondta Peter, átváltva Londo karakterére „nem, egyáltalán nem olyasmi, amit fontolóra vennék.” Általános következtetés: a narn segg egyszer még nagyszerű káromkodás lehet.

Beszéltem Mary Jo Slater szereposztás-rendezővel Sebastian szerepéről Az inkvizitor eljövetele-ből (Comes the Inquisitor), abból a forgatókönyvből, amit egy pár napja fejeztem be és adtam le. Ez egy kulcsfontosságú szerep, és valaki tökéleteset kell rá találnunk. Az első gondolatom Roger Reece, aki valamikor második jelölt lett volna Sheridan kapitány szerepére, ha Bruce nem ér rá; de azt mondják, hogy ő most éppen egy New York-i színdarabon dolgozik. Meglátjuk, ki jön be a meghallgatásra. Johnnak mániája egy Wayne Alexander nevű színész, és nagyon izgatottnak látszik amiatt, hogy ő is megkaphatja a szerepet.

A nap hátralevő részének nagyját azzal töltöttem, hogy behozzam az elmaradást a papírmunkákban, ami ál-

landóan azzal fenyeget, hogy elárassztja az íróasztalomat. Az elmúlt pár hétben az írók poklát jártam, négy forgatókönyvet adtam le egy hónap alatt az executive produceri kötelességeim mellett, így aztán ami várhat pár napot, az kivétel nélkül vár is. Visszaemlékezések, kijavított időbeosztások, reklámanyag-minták vagy kéziratok a képregényhez vagy a regénysorozathoz, amiket el kell olvasni és beleegyezni... mindez időt vesz el, és az idő mindig drága. De muszáj megcsinálni őket.

További megbeszélések Doug-gal és Johnnal a PTEN Végrehajtó Bizottság április 12.-i és/vagy 13.-i megbeszéléséről, amikor megtesszük a szükséges lépéseket, hogy megújítsanak minket a harmadik szezóra. A Warnerék egy jelmezes főpróbát/stratégiai megbeszélést akarnak tartani az összes olyan sorozatukkal, akik megújításra várnak még a nagy nap előtt, úgyhogy valószínűleg egy kicsit korábban kell megcsinálnom hozzá az érdemi munkát, mint szerettem volna, ha azt akarom, hogy a jelmezes főpróbára készen legyen.

Hazajöttem, kínai kaját rendeltem, fogtam egy tollat és egy füzetet, és még egyszer megnéztem a Fenyegető árnyak (In the Shadows of Z'ha'dum) rendezői változatát, hogy felkészüljek a holnapi szerkesztésre, melynek során John Copeland és én elkészítjük a produceri változatot. Jelenleg négy perc tizenhat másodperccel hosszabb a keretnél, úgyhogy le kell rövidítenünk a szöveget; egy ilyen sűrű epizódnál nem lesz egyszerű. De, mint minden mást, mivel meg kell csinálni, meg fogjuk csinálni. Miután még egyszer megismerkedem az epizóddal, befejezem a jegyzeteimet és úgy döntök, hogy ez kifejezetten jól sikerült.

Ez is egy olyan dolog, amit a legtöbben nem tudnak a tévé-sorozatok készítéséről. Soha nincs meg az a luxus, hogy egyszerre csak egy epizóddal dolgozol. Minden a gyártás különböző szakaszai-

ban van, mint egy örült futószalagos gépezet egy régi Warner Bros.-rajzfilmben, amit, ha egyszer már elindult, nem lehet megállítani. Úgyhogy egyszerre nyolc vagy több epizóddal dolgozol. Párhuzamosan leadod az A epizódot, megcsinálod a végleges hangkeverést a B epizódon, spotolod (itt a vizuális spotra gondol – a ford.) a C epizódot, szerkeszted a D epizódot, forgatod az E epizódot, előkészítod az F epizódot a forgatásra és írod a G és H epizódokat. Egy átlagos munkanapon gyakran percekben belül kerülsz át az egyikből a másikba. Ennek következtében örökké őröldsz a különböző történetek közt, és ki kell tisztítanod a fejed, hogy arra tudj koncentrálni, amit éppen akkor csinálsz. Nagyon könnyű elveszni vagy belezavarodni, ha nem vigyázol.

Az este hátralevő részét írással töltöttem, bár képes lennék azonnal összeesni. A hétvége sosem jöhet elég korán.

Március 17-18. péntek, 1:25

Délelőtt 10:30. A Babylon 5 szerkesztősége egy a kevés létesítmények közül, ami nem a Sun Valley-i forgatáson van. A szerkesztőségek a város másik oldalán vannak, a Televíziós Művészetek és Tudományok Akadémiájának (Academy of Television Arts and Sciences) épületkomplexumában Észak-Hollywoodban. A komplexum közepén egy durván 20 láb (6 méter) magas Emmy-szobor áll. A tudat, hogy eddig már két ilyen begyűjtöttünk, és még többet remélünk, kis elégedettséggel tölt el.

Amikor a Babylon 5 egy epizódját leforgatták, az egyik szerkesztőcsapatunk a különböző felvételeket rendez jelenetekké rakja össze (távoli felvételek, közép-távoli felvételek, közeli felvételek és exrtém-közeli felvételek, közbeszúrva az EFX felvételek és az ilyesmik. Amint a forgatás befejeződött, a rendező (aki ebben a folyamatban rendszerint folyamatos összeköttetésben volt a szer-

kesztőkkel) bejön a szerkesztőségbe és elkészíti a rendezői változatot. Ez általában három vagy négy napba telik. Amint ez megvan, John Copeland és én elkészítjük a produceri változatot, ami a végül adásba kerülő verzió.

Néhány esetben, ha a rendező nagyszerű (és többségükben ilyenekkel voltunk megáldva), a munkánk viszonylag egyszerű, és csak körülbelül egy napot kell az epizód újraserkesztésével és beállításával töltenünk. (Bár néhány esetben több napot kellett azzal töltenünk, hogy működőképessé tegyük az epizódot, ha a rendező a nagyszerűnél kicsit rosszabb volt.) Bizonyos módon ez a gyártási folyamat legfontosabb része; csodálatos alakítást nyújthatsz és remek kameramunkát végezhetsz, de ha nem használják fel azokat a felvételeket, vagy a jelenet nem úgy épül fel, hogy megadja a megfelelő drámai hangulatot, az egész értelmét veszti. Nekem ez az esély, hogy eljérem, hogy a kész termék a lehető legközelebb legyen ahhoz, amit elképzelttem, amikor megírtam a forgatókönyvet.

Szintén ez az utolsó esélyem arra, hogy változtassak az események általános alakulásán, és hogy folytonossági hibákat keressek. A ma szerkesztett epizód, a Fenyegető árnyak (In the Shadows of Z'ha'dum) esetében a főcím előtti bevezető eredetileg három jelenet volt: Vir Cotto centauri attasé, amint felkeresi Modent a Zocaloban és a közöttük zajló összeütközés; Garibaldi és Zack Allen, amint megtárgyalják a narn-centauri háború menekülteinek kérdését, akik egyre nagyobb számban érkeznek az állomásra; és Garibaldi, amint felkeresi Sheridan kapitányt és korlátlan hatalmat kér a sebesültek ellátásának ügyében.

Papíron ez a szerkezet jól működik. De amikor filmen nézzük, észrevesszük, hogy az átmenet a másodikról a harmadik jelenetre túl hirtelen jön; valamit közé kell rakni csillapításnak. Ezenkí-

vül rájöttem, hogy azzal, hogy a kulcsfontosságú Vir/Morden jelenetet az előzetes elejére rakjuk, kidobunk az ablakon egy nagyon fontos pillanatot, mert nagyon sok néző akkor fog letelepedni a székébe, és elmulasztanak a jelenet egyes létfontosságú aspektusait. Úgyhogy megváltoztattam a sorrendet: először Garibaldi és Zack megtárgyalják a menekülteket (ez a jelenet tökéletesen illeszkedett az alapozó felvételhez), aztán Vir és Morden, mint csillapítás, és végül a Sheridan/Garibaldi jelenet.

Egy másik példa ugyanebből az epizódból: egy kicsit több, mint négy perccel hosszabb változatot kellett szerkesztenünk. Meg kellett vágnunk az anyagot; rendszerint szövegeket vágunk ki a távoli felvételekből ahelyett, hogy teljes jeleneteket ejtenénk. A második cselekményszál egyik jelenete (amikor Garibaldi elmondja Zack-nek, hogy aggódik, miközben egy monitoron figyelik, ahogy Sheridan Mordent vallatja) viszont feláldozható volt. Ezt négy jelenet követte; az első kettő nem kapcsolódott a vallatáshoz, az utolsó kettő a vallatási szálát vitte tovább. Mivel az első két jelenet hosszú volt és a (kitörölt) nyitójelenet nélkül túl sokáig vittek el minket a vallatástól, úgy éreztem, hogy újra kell rendeznünk a jeleneteket 1,2,3,4-ből 1,3,2,4 sorrendbe, ezzel megnyújtva, életben tartva a vallatást, és hozzáadva a cselekményszál energiájához.

John különlegesen jó abban, hogy a különböző akciójeleneteket jól működővé tegye; emiatt a képessége miatt kapta az Akció kapitány (Captain Action) gúnynevet. Az akciójeleneteket (ökölharc, úrcsatak, ilyesmik) nagyon nehéz realiztikusan megcsinálni, és nagyon pontosan meg kell tervezni őket, különben sántítani fognak. Nekem elég jó szemem van hozzá, de Jóhnnak még jobb, úgyhogy általában hátrahúzódom és hagyom, hogy dolgozzon a szerkesztővel, amíg meg nem csinálta a jelenetet úgy, ahogy az szerinte a legjobb,

aztán én megcsinálom a szükséges vég-ső változtatásokat, hogy megfeleljen a történetnek vagy a személyes elképzeléseimnek.

Ez egy viszonylag fájdalommentes szerkesztés volt, és már délután ötre kint voltunk, amikor is visszamentünk a forgatásra egyéb megbeszélésekre és találkozókra, amik közül itt egyet sem érdemes megemlíteni.

* * *

A figyelmes olvasó mostanára már észrevehette, hogy a napló valamennyi bejegyzése éjfél körülre vagy azutánra van datálva. Ennek megvan a maga oka:

Az évek során szigorú rendre szoktattam magam. Naponta 10-12 órát írok, minden nap, hetente hét napot, kivéve néhány nagyon különleges ünnepet vagy névnapot. Amikor csak az otthoni dolgozósobámban írtam, vagy rendes irodai ügyeletet tartottam mint producer vagy szerkesztő, aránylag egyszerűen betarthattam ezt az időbeosztást. Mint executive producer folyamatosan rohángálok egyik dologtól a másikhoz, és csak nehezen tudok napközben félretenni időt az írásra is. Megteszem, amikor és ha muszáj, de még mindig nehéz.

Ebből következik, hogy a legtöbbször éjszaka írok, gyakran éjjelkor, mert a telefon körülbelül tizenegy után már nem csörög. Órákig tudom csinálni megszakítás nélkül. Úgyhogy pontosan ezt is teszem, és általában hajnali három és négy között vonszolom ágyba magam. Néha később. Csak nagyon ritkán korábban. Úgyhogy a hétvégére már teljesen „hadirokkant” vagyok. De azután ott a hétvége, hogy összeszedjem magam, ésszerűbb tempóban írjak és aludjak még egy pár órát, mielőtt hétfő reggel az egészet újrakezdem.

Ebből az írás-blokkból tettem félre éjszakánként úgy egy órát erre a naplóra. Semmi újírás vagy szerkesztés; ha menet közben elkezdenék visszamenni és javítgatni, soha nem készülnék el.

Úgyhogy amit most olvasol, az pontosan a megadott időben készült.

Amikor ezt gépelem, hajnali 2:05 van. Most befejezem, hogy az utolsó pár óra munkát a következő forgatókönyvem alaptörténetének szenteljem, e szezonz utolsó forgatókönyvének. Még nincs címe, ami egy szerencsétlen dolog, mivel az egyik furcsaságom az, hogy muszáj, hogy a történetnek címe (vagy legalábbis egy címe) legyen, mielőtt mélyebben bele tudok menni. A cím megadja az egész epizód hangulatát és segít megérteni a nézőpontját.

Megyek írni.

Március 20. hétfő, 0:50

A nap legnagyobb részét azzal töltöttem, hogy a szezonz utolsó epizódjának forgatókönyvét, A béke árán (The Price of Peace) dolgoztam. (az epizódot később Amikor leszáll az éj (The Fall of the Night) címen vetítették - a ford.) Leszámitva egy kiabálást a Dell Books B5 könyveket kezelő szerkesztőjével (amelyben bevallottan főleg én csináltam a kiabálást) csend van; úgy érzem (és még mindig úgy érzem), hogy a könyveket pocsékul kezelik és kidobják az ablakon. Ha nem csinálják meg rendesen, egyáltalán ne csinálják meg őket.

A hétvégén az „Ár”-on dolgoztam, és megnéztem az Ósi legenda (Confessions and Lamentations) rendezői változatát, ami szerintem nagyon jól sikerült. Nagyon megható. Amikor már minden megvan rajta, nagyon erős darab lesz belőle.

John Copeland mutatott nekem egy tesztképet, amit egy új, úttörő software-rel készítettek, amit Ron Thornton éppen most szerzett be, hogy segítsen megcsinálni a sorozat számítógépes grafikáit. Igazán lenyűgöző, annyira valószínűvé teszi a tárgyakat, mint a sorozatban ezelőtt még soha. Az egyik első dolog, amire Ron fel akarja használni,

az, hogy új vadászokat (Starfury) tervez a harmadik szezonhoz, ha a PTEN belemegy és megújít minket. Az új képek megkülönböztethetetlenek (az én szememnek legalábbis) a valódi tárgyaktól, és ez egy nagyon nagy előrelépés.

Utána Anne Bruice behívott, hogy nézzek meg pár jelmeztervet a Megosztott hűséghez (Divided Loyalties). Jó dolgokat csinál.

Most megyek vissza dolgozni.

Március 21. kedd 0:31

Dél előtt 11:00-tól délután 6:45-ig kevertük a Kettős párbajt (Knives). A keverés az utómunkálatok legutolsó része, körülbelül 3-7 nappal a kész epizód leadása előtt csinálják. Összegyűlünk (én, John Copeland és George Johnsen) a hangstúdióban a zenés és hangeffektes embereinkkel és bekeverjük az elkészült hangelemeket (kísérőzene, hangeffektusok, párbeszéddek, háttérzajok és a háttéri walla) (a walla tömeget jelent – a ford.) . A folyamat minden lépésénél figyeljük a háttéri wallát (a tömeg hangja, a tanács tagjai, a technikusok a vezérlőben), hogy a megfelelő perspektívát kapják, beállítjuk a hangeffektusokat, hogy ne ütközzenek a párbeszéddekkel vagy a zenével, és lényegében összeféreljük az egészet. Ahol lehet, jobban kihasználjuk a sorround hangcsatornákat, mint az a normál televíziózásban szokás. Ez a későbbi időkben értékesebbé fog tenni minket, és őszintén szólva mindnyájunknak sorround rendszere van, és mi szeretjük.

A kész terméket aztán leadjuk a Warner Bros.-nak, hogy feliratozzák, beillesszék a reklámokat és a műholdakon keresztül szétsugározzák az Egyesült Államok különböző részeibe és Európába.

Az ezen a keverésen megcsinált dolgok közül egy: a Kettős párbajban (Knives) használt kardok hangja nem olyan volt, amilyennek szeretjük volna.

Túl kicsinek és törékenynek hangzottak ahhoz a harchoz, ami Londo és régi barátja, Urza Jaddo között zajlott. Úgyhogy ezt újra kellett tervezni más elemek felhasználásával. A grylor (az a lény, ami ellen Sheridan már harcolt egy másik világban és ebben a történetben most újra találkozik vele) CGI felvételei még nem voltak teljesen készen, úgyhogy majd akkor kell beállítanunk a hangzását, amikor a végleges szalagot beillesztették.

A zenei spotoláskor, ahogy már korábban leírtam, megpróbálok a lehető legjobban megítélni, hogy hol lesz szükségünk zenére. Ritkán fordul elő, hogy amikor meghalljuk a zenét az epizódba illesztve, kivágjuk belőle, mert zavaró, vagy rájövünk, hogy egy olyan helyre nem ártana kísérőzene, ahol eredetileg nem tartottuk szükségesnek. Ha ez történik és egy elég rövid zenéről van szó, vagy felhívjuk Christopher Franke-t és gyorsan kérünk tőle valamit, amit a nap végéig kell leadnia, vagy ellopunk egy szakaszt egy korábbi epizódból és azt rakjuk be. Ez alkalommal a Mindent a becsületért-ből (There All the Honor Lies) vettünk kölcsön egy rövid (öt másodperces) zenét, hogy aláfesse Londo hosszú bevonulását a bálterembe közvetlenül a párbaj előtt.

Chris a legtöbb kísérőzenéjét rendszerint külön szalagokon adja le, ami azt jelenti, hogy a dobok vannak az egyik szalagon, a vonósok a másikon, a rézfúvósok a harmadikon... mindegyik, ami a kísérőzenében játszik. De néha, ahogy hallgatom, nem passzol teljesen azzal, amit elképzelttem, vagy a dobok belevágnak egy hangeffektbe és egy kicsit elrontja a hangot, úgyhogy beállítjuk a különböző szalagokat, hogy ki-egyensúlyozzuk az egészet.

Ezzel párhuzamosan készülünk a nagy április 12.-i tárgyalásra, amelyen a harmadik szezon megújításáról tárgyalunk. Demotekercset készítünk a még le nem adott epizódokból vett

anyagokból és kidolgozom az apróbb változtatásokat a történetben, amik a harmadik szezonban jelennek meg, hogy nagy vonalakban azokról is beszélhessek.

Ez a legválságosabb időszak... ma léptünk be az utolsó 30 forgatási napba, ami április 20.-ával ér véget. A stressz ilyenkor kezd mindenkin megmutatkozni; ez az augusztus óta leforgatott 19 epizód miatti fáradtság, a jövő bizonytalansága és más faktorok kombinációja. Kis hibák csúsznak be, elsietik a felvételeket, a színészek elfáradnak, a rendezők lefáradnak és mindenki egy kicsit ingerült. Én személy szerint eddig megírtam 14 epizódot, és most készülök valamikor a jövő héten leadni a 15. és egyben utolsó epizódot ebben a szezonban. Minden nap úgy jöttem dolgozni, hogy úgy néztem ki, mint egy siralomházi elítélt a folyosó másik végén levő nagy zöld ajtó felé menet. Ez az a furcsa tekintet, amit a hosszútávfutók úgy írnak le, mint nekimenni a falnak; minden érintett személynek elő kell venni a tartalékait és kitartani a végéig.

Ma befejeztük az Alkonyi ütközet (The Long, Twillight Struggle) forgatását és holnap kezdjük forgatni a 220-as epizódot (ami annyit tesz, mint a második szezon 20. epizódját), a Megosztott

hűséget (Divided Loyalties). (Itt van egy kis gond, mert az epizódlista alapján csak 219-es... – a ford.) (a magyar lista alapján valóban; a Lurker's Guide listája alapján 220-as, de érdekes módon a 219-el jelzett „The Long, Twillight Struggle” csak utána következik a felsorolásban – valószínűleg utólag felcserélhették a sorrendjüket – a korrektor) Már nagyon várom, hogy viszontlássam Patricia Tallman-t a Babylon 5 forgatásán a telepata Lyta Alexander szerepében. (A kétórás bevezetőfilmben szerepelt, de félreértések és a tárgyalások akadozása miatt a sorozatban eddig még nem jelent meg.)

Épp időben értem vissza a stúdióba ahhoz, hogy megnézzek néhány fejlécut az Univerzum Ma (Universe Today) egy számának „példányába” és visszahívjak pár embert; ennek ellenére nem értem ki a díszletekhez, mielőtt a forgatás befejeződött volna. Ironikus, hogy az irodám kevesebb, mint 15 lányira (4,5 méterre) van a C színpadtól, de az executive producerség hajszája miatt csak nagyon ritkán tudok öt percnél tovább maradni a díszleteknél, ha egyáltalán annyit tudok. Vannak napok, amikor egyáltalán nem jutok ki.

Fordította: Niko

Tudtad hogy?

Joseph Michael Staczynski 1954. július 17-én született, és Kathryn Drennan író/újságíróval, az első szezon Bármi áron című epizódjának írójával kötött házasságot. Bár a Babylon 5 díszletei közt csak simán Joe Staczynski-nek ismerik, a J. Michael Staczynski-t használja filmes névnek, mert úgy gondolja, hogy felépítettebb benyomást kelt és jobban néz ki nyomtatásban, mint a Joe Staczynski vagy a Joseph Michael Staczynski. Staczynski ragaszkodik ahhoz, hogy az interneten jms-nek, és ne JMS-nek szólítsák, mert a kisbetűs változat barátságosabban néz ki! Meglepő egybeesés, hogy

mind John Sheridan-nek, mind Jeffrey Sinclair-nek ugyanaz a monogramja, mint Joe Staczynski-nek.

A Star Trek-rajongók röviden trekkerek (vagy trekkie-k), a Quantum Leap rajongói a leaperok, (a Stargate rajongói a gaterek), de a Babylon 5 rajongóira (babiloniak???) még nem született rövidítés. J. Michael Staczynski egyszer azzal viccelődött, hogy Incredibly Discerning In-Crowd-nak, azaz A Tömeg Nagyon Jóízű Tagjai-nak kéne hívni őket, amit aztán I.D.I.C.-re rövidítenének, ami viszont egy Star Trek-es betűszó.

A mi Babylon 5-ünk

A következő interjúk a 2002. május 5-én megrendezett születésnap klubnapunkon készültek.

Vendégeink voltak azon színművészek, akik magyar hangjukat kölcsönözték kedvenceinknek, név szerint: Bácskai János, Csík Csaba Krisztián szinkronrendező, Haás Vander Péter, Papp Györgyi, Rosta Sándor és Orosz Helga. Az interjút készítették: Tamás László és Nagy László.

Az interjúk alapján betekintést nyerhetünk a szinkronizálás folyamatába, és megtudhatjuk, hogy sokkal nehezebb, és bonyolultabb annál, mint amit sejtünk. Ezek után különösen jól esett nyugtázni, hogy színészeinkben azért maradandó nyomot hagyott kedvenc sorozatunk, és szívesen meséltek a szinkronizálásával kapcsolatos élményeiről.

Köszönjük, hogy megtiszteltek minket jelenlétükkel!:-)

(képen balról-jobbra: Bácskai János, Rosta Sándor, Haás Vander Péter, Papp Györgyi, Csík Csaba Krisztián és Tamás László)

Tamás László: Kérem, hogy mutatkozzanak be, mely karaktert alakították.

Papp Györgyi: Papp Györgyi vagyok, és nem árurom el, hogy ki. *(felvette a Delenn jelmezt, és még a csontkoronát is felvette!)*

Haás Vander Péter: Haás Vander Péter...John Sheridan *(a sorozatból ismert hangszálllyal)*.

Bácskai János: Bácskai János vagyok, és az imént a bakiparádében a néhányszor így föltupírozva... a Londóban született úriember:-)

Rosta Sándor: Rosta Sándor vagyok és...Garibaldi *(a sorozatból ismert hangon)*.

Tamás László: 4 év hosszú idő, először

is a szinkronrendezőtől kérdezném, hogy mennyi időbe telt a szinkronizálás?

Csik Csaba Krisztián: Ha jól emlékszem, egy olyan két és fél évet vett igénybe, de volt egy hosszabb szünet benne, majdnem több mint egy fél év. Hetente két részt vettünk fel, és azt hiszem 86 részt szinkronizáltunk mi le. A szériát nem teljesen elejétől szinkronizáltuk, hanem egy másik stúdióban készült az első része a sorozatnak, és mi ezt az újabb 86 részt szinkronizáltuk le. Viszonylag elhúzódó volt, ahhoz képest, hogy 86 rész, mert ezt általában egy év alatt fel szoktuk venni.

TL: Önök szinkronizálták a Babylon 5 spin-off-ját, a Babylon 5 Crusade-et, nem tudom mennyire emlékszik. Tudna valamit erről mondani?

CSK: Hát ez egy érdekes dolog, mert azt hiszem, hogy az itt jelenlévők közül ott már senki nem volt, mert itt ugye új szereplők jöttek színre. De? A Sándor? *(a közönség sűgött;-)* Ja, persze a Garibaldi ugye visszajött? Nem? Más karakter? Jó, hát, sajnos itt az idő homályába vész számomra is sokminden, nem készültem. Az az igazság, hogy annakidején, amikor elkezdtuk a Crusade-et, akkor azt mondták, hogy ez a Babylon 5 folytatása. Számomra nem illeszkedett annyira a Babylon 5-höz, mint amennyire, ha én csináltam volna az eredetit, illeszkedett volna, de az most más kérdés. De abból összesen 11 vagy 12 részt szinkronizáltunk le, amit azt hiszem az RTL Klub hamarabb le is adott, mint a Babylon 5-öt elkezdte volna, vagy volt itt valami kavár. Én úgy tudom, hogy nem vette meg az RTL Klub a többi részt, mert nyilván Amerikában több rész készült. Nem tudom pontosan. Megvette? *(a közönség elmondja, hogy sajnos nem készült több)*

TL: A helyzet az, hogy Amerikában

bizony, hát főleg mint nem a színésznek, de a színésznek is problémát jelentett bizonyos mértékig, a rendezőnek pláne. Ugyanis egy forgatás elkezdésekor rengeteg idegen kifejezés, műszavak... fantasztikus sorozat végül is... és ezeket a helyére kell tenni. És aki ezt átlátja, nyilván aki nézi az elejétől a végéig, az nem téved. És minden ilyen apró dolgra oda kellett figyelni. Nekem, az egész forgatás alatt voltak olyan kifejezések, amiket mondani kellett... nem értettem. És ezek bizony, amik nehézkesek voltak, mert én ha értem hogy mit mondok akkor azt általában el szoktam tudni mondani, itt voltak problémáim az értelmezés szempontjából, de a rendező ha tudott, mindenben segített. Nagyon szerettem csinálni, és meg vagyok döbbenve őszintén mondom, hogy ilyen kedves kis társaság lett ennek a sorozatnak a „klubtagja”. Nem hittem volna, és örülök neki, mert valahol ez egy összekovácsoló erő azt hiszem.

TL: Nem tudom, tisztában van e veled, hogy a sorozatban 3 karakternek adta a hangját? Az első szezonban még G'Kart szinkronizálta, a narn nagykövetet...

RS: Igen-igen.

TL: ...az RTL Klubnál pedig már Garibaldi, valamint a folytatásban Max Eliersont, a kutatót.

CSK: Erről annyit a Sanyihoz csatlakozóan – veszi át a mikrofont Csík Csaba Krisztián. Tehát az nehezítette meg a munkánkat egyrészt, hogy egy ilyen hosszú sorozatnál általában több fordító van. Sem a fordító, sem a szinkronstúdió nem kapott egy szinopszist, hogy mi történt eddig a sorozatban, mik a távlati tervek, ...és sokszor elég homályos volt számomra is a történet, főleg úgy, hogy én, nem úgy mint mint ti, nem követtem azelőtt a sorozatot. Elhangzottak olyan kifejezések, ...háborúkról beszéltek, kapcsolattrendszerekről, amik számunkra tapogatózás volt. Én egy füzetet vezettem erről, amit el is hoz-

tam, az a kis piros füzet, ... mert megpróbáltam így igényes lenni, hogy mindezt, ami előfordult felírtam, hogy mondjuk az egy technikai eszköz, ...és akkor ha egy újabb fordító jött, és más-hogy fordította le azt, ...például legyen az egy zsilipugrás...az egyik azt írta hogy zsilipugrás, a másik azt mondta hogy úrugrás. És próbáltam arra figyelni, hogy az egységesen hangozzon el a filmben; én azt gondolom, hogy így is becsúsztak hibák meg bakik, amiért elnézésekért kérem, de ez ilyen szempontból egy elég nehéz munka... tehát ez az, amit a Sanyi mondott, a másik pedig az hogy... az hogy ki milyen figurát csinál... annakidején amikor ez a sorozat ájtött abba a stúdióba ahol ezt végeztük, akkor ott a stúdiónak a vezetője megkérdezte az RTL Klubot, hogy szeretne e hanggegyeztetést, mivel tudtuk mi is hogy a TV3-on azt hiszem... ugye? Ott már ment ez a sorozat, és ilyenkor mindig megkérdezik a szinkronstúdiók a megrendelőtől, aki a televízió, hogy szeretne e egyeztetést, karakteregyeztetést. Az RTL Klub nem kért, úgyhogy inntől kezdve viszont a szinkronstúdió szuverén joga, illetve a szinkronrendező, hogy kire osztja a feladatokat. Ezeken lehet vitatkozni, hogy mindenképpen követni kell, vagy cserélni kell, mert mégiscsak azt mondom hogy ő jobb rá, sőt azt mondom hogy más dolgokon is múlik, akár azon is hogy az illető szereplő, színész nincs Magyarországon, vagy éppen játszik vidéken és nem elérhető, tehát ezek ilyen materiális okokon is megbukhatnak.

TL: Igen, volt is hasonló a sorozatban. Sajnos az egyik művésznő, Prókai Annamária meghalt, így a Crusade-ben már nem szerepelt. (*Lochley magyarhangja*)

Még azt meghallgatnánk, hogy milyen érzés volt ezt a 3 karaktert eljátszani, és hogy emlékszik e rá? – kérdezi Rosta Sándortól.

RS: Persze. Első találkozásom ezzel a sorozattal még a Videovox-ban volt, és ott egy másik rendező csinálta, más volt a gyártás, ...ott belekerültem. Itt végülis én egy kiszolgáló személyzetet próbálok valamilyen szinten megtestesíteni ...ha ők rám gondoltak én ott is csináltam, csak közben megszűnt a Videovox, akkor átkerült egy másik szinkronstúdióba, ott megint rám gondoltak, ...tehát itt végülis, ha nem engem hívnak, én nem megyek. Ilyen egyszerű a dolog.

TL: Még egy egyszerű körkérdésünk lenne a színművészekhez, hogy megnézték e a sorozatot, vagy csak azt látták, amit szinkronizáltak? Tehát bementek, láttak egy jelenetet, leszinkronizálták, vagy valamennyire nyomon is követték a sorozatot?

BJ: Féltém ettől a kérdéstől...

NL: Nekem a telefonba azt mondta, hogy Londo-ra lenne e szükségünk, de...:-)

BJ: Értem én azt, ...tehát a Londo-val én találkoztam akkor, amikor csináltuk a sorozatot, a műteremben. Most hazudhatnék olyanokat, hogy soha az életben egyszer sem volt egy perc időm sem akkor, amikor ez a sorozat ment, és ezért nem láttam. Nem hazudok. Nem biztos, hogy csak elvből, de én még soha az életben, egy sorozatnak, egy részét nem néztem televízióban. És az sem fordulhat elő, hogy háttérből hallanám, mert a családomat is így nevelem, hogy nálunk egy sorozat, egy adását sem nézheti senki. Ha a szeretőimhez mentem, és ott közben be volt kapcsolva, kikapcsoltattam...Na ez volt a vicc.:)

PGy: Jajj, én nagyon szégyellem magamat, mert én néha megnéztem...

TL: Az egész sorozatot látta?

PGy: ...nem, nem, ...a kollegáimnak kicsit kevesebb idejük van erre, tehát ebből kiderülne, tehát nem mondhatok ilyent. A lényeg az, hogy nagyon élveztem, amikor láttam, és amikor tehettem, tényleg megnéztem. Bevallom, ezt még el szerettem volna mondani nektek, hogy én sem nem a szinkronstúdióban nem bírtam követni az eseményeket, sem nem úgy, hogy a tévében megnéztem olykor-olykor. Tehát nagyon rácsodálkoztam dolgokra, „meg hogy ez most mi?... meg hogy itt most mi történik egész pontosan? Most...”. Nem mindig értettem, de szerettem csinálni, és nézni is.

CSK: Erről csak annyit, hogy általában a szinkronrendező, általában csak olyankor szól, hogy ha nem jó a dolog; tehát ha jó, beilleszkedik a történetbe, ha jól hangzanak el azok a bizonyos hangsúlyok, akkor nem erősítem meg a színészt hogy „most jól mondtad, és azért mondtad mert ez erről szól...”, tudniillik erre nincs idő. Tehát itt általában arra van idő, hogy ha ő valamit rosszul hangsúlyoz, vagy rosszul fog fel, a történet szempontjából úgy érzem hogy mellékvágányra szaladnánk, akkor azt mondom hogy „ezt most mond így”, és akkor esetleg elmagyarázom hogy miért. Ennyi. Ezért általában a színészek közül sokan nem látják át a hosszabb folyamatot.

PGy: El is szeretném mondani, hogy végtelenül hálás vagyok a kedves rendező úrnak, mert tényleg bementem oda és vakon...ami ezembet jutott, ... ha azt gondoltam, hogy ez egy árny amiről beszélünk, akkor azt mondtam, azt mondtam

hogy istenség, tehát nem mindig tudtam mit mondok, de komolyan, a fontosabbakat azt megkérdeztem, de tényleg mindig korrigálta a dolgot, és akkor így nagyobb volt a szabadságom, nem kellett mindent tudni.

RS: Én nem akarok belemenni ennek a szakmának a gyártásába, de alapvetően azt tudni kell, hogy a sorozatot általában, nem kronológiailag vesszük fel. Tehát bemegy valaki a stúdióba, ...lehet hogy kezdjük az 1. tekerccsel, ami a film eleje, és utána elmegyünk a 376. tekercshez, ami a film vége. Tehát amikor az ember csinálja ezt a sorozatot, abszolút nem látja át, nem láthatja át, mert olyan, mint egy filmgyártás. Abszolút össze-vissza megyünk, először is ki hogy ér rá, kit hogy diszponáltak, tehát ott abszolút a felvétel alatt nem látni át. Én megmondom őszintén, hogy a sorozatot nem tudtam végigkövetni, ...amikor voltak, ha jól emlékszem az RTL Klubon voltak délutáni ismétlések... na azokból elkaptam néhányat, és ott nagyon lekötött, ...megmondom őszintén láttam benne fantáziát, nem tudom hogy, nyilván nektek sokkal többet jelent ez,... de én, aki csak pár részt láttam az egészből, nem tudtam összefüggően sajnos ezt végiglátni... mikor ezt befejeztük, hát azért mindannyian dolgozunk, tehát eleve voltak olyan körülmények amikor nem is tudtam megnézni, mert nem tudhattam, mert éppen akkor dolgoztam máshol, és a műsoridő sajnos olyan, hogy ha adják akkor nézem, ha nem tudom nézni, akkor pedig lemaradok róla.

HP: A Sándor nagyon pontosan azokat mondta, amiket én is szerettem volna; tehát az nagyon fontos hogy az egész sorozatra nem nagyon van lehetőségünk hogy rátekintésünk legyen. Az nagyon fontos, hogy egy epizódon belül valóban egy nagy kváz van egy ilyen forgatás alatt, hiszen szó nincs kronológiáról. Én magam nem tudom szám szerint megmondani, hogy hány epizódot láttam, 10

körül, ...amit egészben meg tudtam nézni. És nagyon örültem, amikor sikerült, ugyanis, és ez kapcsolódik a szinkronhoz - ugye mi egy csomó dolgot nem látunk egy epizódban – és engem speciel nagyon érdekelnek ezek a hihetetlen jó technikai, vizuális effektek, amiket gyakran alkalmaznak ebben a sorozatban, és engem az nagyon érdekelt, és nagyon örültem hogy láthattam.

TL: Utolsó kérdésünk, hogy szövődtek e barátságok a szinkronizálás során?

RS: Én a Péterrel voltam legtöbbit „összezárva”, mert a filmben általában mi ketten mindig ugyanazon a helyszínen, témában próbáltunk dolgozni, de ..érdekes volt, én mindig annak örültem, hogy a Péter mindig nagyon sokat beszélt, én meg kevesebbet, így aztán neki volt a legnehezebb dolga.) Azt tudni kell, hogy ez egy nagyon érdekes dolog; ez egy társasjáték, amiben mindenkinek korrekten részt kell venni. Nekünk a napi időbeosztásunk elég szűkös; reggel kelünk, megyünk, egyik stúdióból a másikba. Van, amikor egy bizonyos munkára van x idő, percre kiszámolva. Tehát nekünk, ha Péterrel bementünk a stúdióba, akkor tudtuk azt, hogy 10-től 12-ig ezt meg kell csinálni, mert ha nem, az egész stábot elcsúsztatjuk délután. El kell képzelni azt, hogy az ember bemegy a stúdióba, és szembe találja magát ezzel a szöveganyaggal, ami nem kevés, ...elég gazdagon beszéltek ebben a filmben.) Neki végülis reggel halvány fogalma nincs arról, hogy mit fog mondani,...arról nem beszélve, hogy érti e, vagy nem érti. Mert ugye hát nyilván nem ezzel álmodott éjszaka. Ha visszagondolok az volt a fantasztikus - Péter nem csak dicsérni akarlak, de... ő rettenetesen rutinos ebben, hogy ezt a mérhetetlen szöveget, amit ő sem látott át gondolatban, gondolom én, csak úgy próbálta az ösztöneivel felfogni miről van szó, hisz nem láthatta át, hisz magát a cselekményt sem kronológiailag vettük át, így

most honnan tudhatta, miért csinálom ezt vagy azt, miért mondom ezt vagy azt... akkor jön a rendező, ő még hozzáteszi a magáét. Sokszor volt olyan, hogy a Csaba is azt mondta, hogy „ezt így mond”, de mondom „nem mondom így, mert ez így nem magyar”, „de hidd el, hogy ez így van magyarul”, hangsúlyproblémák voltak. Tehát olyan dologgal kellett nekünk valamilyen szintem megbirkózni,... amikor kész anyagot lát az ember, leül a tévé elé, és természetes, hogy úgy jön; de amikor a gyártásban vagyunk, akkor ez egész másképp áll össze. Sokszor zizzadságosan.

HP: hány szereplős volt ez, mint állandó szereplők?

CSK: Ha jól tudom olyan 10-20 között, inkább 15.

HP: Nos, a kérdés alapvetően arról szólt, hogy születtek e barátságok. A Sándor nagyjából megválaszolta; egyébként is vannak barátságok, tehát ennek a filmnek kapcsán nem alakultak ki plusz barátságok. Ugye tizenegynéhány állandó szereplő volt ebben a sorozatban, még hozzá egy csomó adalék...most ezt nem pejoratívan mondtam, epizódszereplők. Nagyon sokféle ember található, van akit érdekel ez a téma, van akit nem. Ez nagyon fontos. Van olyan, akinek fogalma nincs arról, hogy mi lehet vajon a légkörön kívül. Én azok közé tartozom, akiket ez nagyon érdekel. Annakidején, fiatal koromban még írtam is, egy-két novellát hasonló témakörben. Nekem ez nagyon közel áll a lelkemhez. Csak azért mondom, hogy nekem nagyon közel áll a lelkemhez ez az egész...úrtörténet. Én nagyon boldog voltam, amikor ezt csináltuk, mert engem érdekelt is. Viszont én is kérdeznék valamit. Nyilván, most mindannyian tudjátok, hogy napokon belül megjön a Csillagok Háborúja. Azt szeretném kérdezni, hogy van e valamifajta kapcsolatotok az ő klubjukkal, hiszen az egy elég jelentős népszerűséget számláló klub, ha jól tudom. Sőt, pár évvel ezelőtt a Star

Trek csapat is (*a Trekkerek jelzik hogy jelen vannak:-*) ...igen, ...tehát kommunikáltak egymással?

TL: Igen, most lesz például egy közös Sci-Fi Nap itt a Petőfi Csarnokban, amelyen az itt üzemelő klubok vesznek részt...

HP: Szép, szép.

Kovács Kata: Ennél kicsit többről van szó, ha szabad hozzátennem. Annakidején, a klubozást a Star Trek klub kezdte. Ami akkor nagyon izgalmas volt, mert sci-fi-ből, sci-fi filmekből kevés volt. Alakult egy kis baráti társaság, akik a Star Trek-et kezdték nézni, utána szerveződtünk-szerveződtünk, ...és sok átfedés van a két klub között, mert szeretjük nagyon a sci-fi-nek a műfaját. Mi nagyon válogatjuk az igényes sci-fi-t, ...és ennek érdekében elég gyakran összejövünk, és nagyon sok átfedés van a csapatok között. De például a szinkronban is, hiszen Haás Vander Péter most Gul Dukat-nak adta a hangját a Star Trek sorozatban.

HP: Igen. Hát igen, ezért is érdekel, kimerítő volt a válasz, köszönöm szépen. Van e köztetek kapcsolat?

(Igen, van – mondják többen is)

CSK: Én csak azt hallgattam boldogan, hogy úgy ejted, hogy „szifi”, ez nekem óriási harcom szinkronrendezőként a színészekkel. Jártam bölcsészkarra, de ez most lényegtelen, ott jártam Sárdi Margithoz, ő egy irodalom professzor, aki a fantasztikus irodalmat karolta fel; több kötetnek a szerkesztője, illetve időszaki kiadványoknak is a közreműködői közé tartozik. Ő volt az első, aki azt mondta, hogy nem „szkifi – sci-fi”, mert az nem „szkájensz - science”, hanem „szájensz - science”. Vagy mondjunk „scifi”-t teljesen magyarul, ahogy le van írva, vagy mondjuk „szifi”-t, mert ugye „szájensz-fiksón – science-fiction”.

HP: Igen, ezt jó volt így hallani.

BJ: Közben én szépen lassan süllyedtem el, még jó, hogy nem a dobogón álltam. Tudniillik az előbbi, fantasztiku-

A videó levetítése után:

BJ: És ezt a Bandi miért ússza meg? Ez te vagy! – mondja Haás Vander Péternek. Az rendben, hogy én dolgozok, mint az állat. ...Egyvalamit nem árultunk el. Nekünk ilyenkor az az óriási segítség mostanában, utóbbi 8-10 évben, hogy az eredeti szöveg a fülünkbe megy, egy fülessel. Ez már a régi iskola, és kicsit nehéz lesz visszaszokni. Régi iskola az volt, hogy nyolcszor, tízszer, ötvenszer ilyen hosszú tekercesknél, ha valaki nem kapta el elsőre. Ez most egy kicsit nehezebb és bonyolultabb lesz, mert nem hallom az eredeti szöveget.

CSK: Adok még egy próbát.

BJ: Köszönöm szépen rendező úr.

HP: Köszönjük.

PGy: Tudod, most akkor...

BJ: Tudom hogy mi volt, mert jó volt ez.

CSK: Ez még fülessel is egy nehéz tekercs nem?

Ismét lemeget a videó – amelyben Londo panaszkodik a kapitánynak, hogy hideg van....

TL: Most próbáljuk meg hang nélkül.

BJ: Az úgy nem fog most menni. Ha van ritmus érzékem, talán megy, nézzük...Rendező úr, hányas sornál kezdjük?

CSK: Ha jól emlékszem 15.

BJ: Köszönöm szépen.

Ismét a videó következik, és tökéletesen leszinkronizálják élőben, amit a közönség nagy tapssal díjaz.

TL: És most Rosta Sándort kérném párnak.

BJ: Jaaj.

HP: Te jössz! – mondja Rosta Sándornak.

TL: Londo-G'Kar jelenet következik.

BJ: Húha. Fogadni mernék még nehezebb. Hó, ez szép,...hát ez 5 tekercs legalább. Ja, tudom ez melyik, ez a kínzásos jelenet. Hogyha elüvölti magát a kínzáskor hogy fáj, akkor gyakorlatilag megmenekül.

HP: Jól emlékszel.

TL: Addig megkérdezném, hogy Kosh-

nak hogy változtatták el a hangját?

CSK: Kosh teljesen természetesen felbeszélte emberi hangján a mondatait, annyit kértem tőle, hogy egy kicsit misztikusabb és kimódoltabb legyen, tehát egy kicsit artikuláltabban, elnyújtottabban beszélt, és aztán számítógéppel különféle szűrőket és technikát pakoltak rá a keverésnél. Ebben a munkában már nem vettem részt, a keverő hangmérnök megkérte, hogy az eredményt hallgassam meg, és ha tetszik, akkor tetszik; meghallgattam és jó volt.

BJ: Egyébként a szinkronizálásnak is ez is fantasztikus lényege, hogy az ember el sem tudja képzelni a saját hangjáról is, hogy miket tudnak vele művelni. Emlékszem volt hogy kifejezetten azt kérték, inkább tenorizáltan, kicsit fölfele vigyem, ...ezt még megszűrőzték, lemélyítették. És amikor megnéztem, .. ez egy mozifilm volt, ...hát borzasztó volt, én ijedtem meg.

Kiderül, hogy technikai problémák miatt nincs hangja a filmnek.

HP: Van Isten!:-)

Ennek ellenére Bácskai János nem hagyja annyiban, és közli, hogy leszinkronizálja akkor is...meg is tette, és sikeresen.-)

Ajándékozás: Mivel Bácskai Jánosnak előbb el kellett mennie, itt adtuk át ajándékainkat kedves vendégeinknek. Többek között volt egy különleges meglepetésünk is:

Papdi Tibor: Nekem lenne egy meglepetésem. Itt elhangzott az, hogy valaki az úrutazás iránt érdeklődik, ha jól emlékszem.

BJ: És nincs 20 millió forintja, ...dollárja rá.

PT: És ha én azt mondom, hogy ez elméletben megvalósulhat?

HP: Itt?

PT: Itt, jelen pillanatban. Méghozzá nem is a Nemzetközi Úrállomásra, hanem a Marsra is mehetnénk.

HP: Kíváncsivá tettél.

PT: 2003. tavaszán fog indulni egy úrszonda a Marsra, amely egy CD lemezt fog szállítani. Erre neveket véznek föl. Jelen pillanatban ezen a CD-n több mint 2,5 millió név szerepel, köztük, az itt megjelent szinkronszínészeké is.

(vendégeink láthatóan meglepődtek, és örültek neki.-)

PT: Az ezt igazoló lapot szeretném átadni. *(és név szerint átadásra kerültek, köztük Csik Csaba Krisztián szinkronrendezőnek is természetesen)*

HP: Ha jól tudom Kennedy is így kezdte?

BJ: De lelőtték a végén!

HP: És azt tudni, hogy milyen szöveg van ráírva?

PT: Csak és kizárólag a nevek. Hivatalosan, amíg a program el nem kezdődik, bárki jelentkezhetsz.

A szinkronizálás folytatódik.

TL: Jöjjön egy Sheridan-Delenn jelenet. *Remélem az ágyjelenet. – mondja valaki a közönségből.*

NL: Ó...abban sok szöveg nem nagyon volt.-)

HP: ...vagy amikor a hajón álltunk. Nagyon izgi volt.

PGy: Igen, alig volt... kevés volt a szöveg.-)

Kicsit hosszú volt a jelenet.

CSK: Ez általában olyan 10 tekerers. Egy tekerers körülbelül fél perc.

HP: Azt tudnotok kell, hogy a szinkronban az ember egy listát a kezében tart. Úgy néz ki, mint egyfajta kotta, egy csomó jelölés van, rövidítések, szünetjelek stb. Ez segíti az azonnali rögzítést. Plusz az a bizonyos füles, amiről beszélünk.

PGy: Például a sóhajnak az a jele hogy „söh”...

CSK: Vagy oda van írva, hogy „kk” az azt jelenti, hogy az a mondat képen kívül „/”-jel azt jelenti hogy nagyobb szünet van. „...” azt jelenti, hogy kisebb szünet van.

HP: Majd egyszer, ha megint lesz ilyen találkozó, és megtiszteltek minket azzal

hogy meghívtok, akkor hozunk egy szinkronlistát, és akkor mindenki látni fogja.

TL: És akkor...Rosta Sándor mondta, hogy...

HP: ...még egy monológot szeretne elmondani...:-)

TL: ... Rosta Sándor mondta, hogy általában Sheridan kapitány mondja a hosszú szövegeket. Ez most egy olyan jelenet, ahol Garibaldi beszél, és Sheridan néhányszor közbeszól.

Ezek után leszinkronizálásra került az előbb említett jelenet és Sheridan Z'ha'dum utáni monológja.

Orosz Helga színművésznővel készült interjú:

TL: Megtudtuk, hogy a sorozatot 2,5 év alatt szinkronizáltátok le, ez idő alatt mennyire sikerült azonosulni Ivanova szerepével?

OH: Hogyha az a szereplő szimpatikus

nekem, akkor szinte azonnal szoktam azonosulni. Manapság már nem szokás az, hogy elmondják a film történetét, ...de én megkérdezem, hogy „mi történt előtte?”, „mi fog történni

utána?”, „miért így, miért úgy?”, „ki ez a szereplő”?... Én teljes átéléssel szoktam csinálni ezeket. Éppen ezért, mivel Ivanovát is nagyon szerettem, nagyon hamar azonosultam vele.

TL: Mennyire követted a sorozatot?

OH: Annyira követtem, hogy időnként megnéztem egyet-egyét, ami nagy szó, mert én nagyon ritkán nézek tévét. Rá-

és tedd azt. Ne hagyj, hogy a félelmed visszatartson. Később tanári állást váltaltam, amelyben a hét 5 napján, napi 8 órában, 40 vagy több diák előtt kellett beszélnem. Minden reggel olyan rosszul lettem a félelemtől, hogy hányanom kellett. Aztán egy nap „kiürültem”. Három hét után vége lett. Erre a munkára való alkalmatlanságomat ugyan nem küzdöttem le, de legalább nem féltem többé.

Nos, ezután a háttérinfó után jöjjön a történet:

Csapatunk nagy része Pasadena-ban tartózkodott: Bruce Boxleitner (Sheridan), Bill Mumy (Lennier), Andreas, Peter stb. Az én panelom (így nevezik a fellépő vendégek műsorszámait – a ford.) közvetlenül Bruce után jött. Hatalmas taps közepette hagyta el a színpadot. A kivetítón egy videoklipp ment a nevemmel, és beléptem az aréna. Csend. Semmi. Teljes csend. Gondoltam: „Ezek nem ismernek!”. Tehát, ismét bemutatkoztam: „Joe Straczynski vagyok, a Babylon 5 készítője.” Semmi. Oké. Ezután megpróbáltam egy-két viccet mesélni; megtörni a jeget. Hatástalanul. Ebben a pillanatban a felnőtt Mr. Straczynski menekülve futott el, és csak egy reszkető, 10 éves kis Joe-t hagyott hátra. Komolyan...ismét gyerekeknek éreztem magam. További kínos 5 perc telt el. Pokoli volt. Ekkor Peter és Andreas beléptek a színpadra, és azt mondták: „Ez az egész csak egy poén volt, összebeszéltünk a közönséggel.” Ők ezt jópofa dolognak tartották (Andreas-ék – a ford.). A közönség engedélyt kapott Andreas-tól a tapshoz. Számomra késő volt. Izzadt voltam; a szívem még mindig kalapált. Kikészültem...és bosszút esküdtem!!

Peter és Andreas álláspontja: „Neki dolgozunk. Íróként azt tehet velünk amit akar. Most egy kicsit megleckéztettük!”

Nem! Ez egy rossz kiindulási pont, fiúk! Azt is tudták, hogy ezért még szá-

molni fogunk. Ehhez fűződő teóriám: Kivárni. Megvárni, amíg elfelejtik. Így hatásosabb lesz. Eltelt egy hónap. Két hónap. Jött a harmadik, és eltelt. A stáb karácsonyi ünnepén Andreas a történet fő vonala felől érdeklődött, majd megkérdezte: „Ugye köztünk minden rendben? Az a Pasadena-i eset ugye elfelejtve? Oké?” Mire azt feleltem: „Igen Andreas, vége van, az már a múlté, rendben vagyunk.” Erre Andreas: „Meghaltam!”

A karácsonyi szünet elmúlt, már január eleje volt, és azt gondoltam: „Mostanra már majdnem elfelejtették. Egyikük sem beszél róla. Itt az idő...” Kiadtam egy forgatókönyvet. Röviden: G'Kar nővé változik, és megpróbálja Londo-t elcsábítani. Mindezt részletekig kidolgozva. Franciacsók, együtt ébrednek az ágyban, és így tovább. Még egy lábjegyzetet is mellékeltem, hogy ezt már a bevezetőfilm óta terveztem. Lásd Deleenn (eredetileg férfi volt, később lett női szerep). Hétfőn az egész stáb megkapta a forgatókönyvet. Nem csak az érintettek, hanem mindenki, mint a többi forgatókönyvet. Körülbelül két órával későbbre vártam az első reakciókat. Elsőként egy stábtag jött oda, és megkösönte, hogy a transzszexualitás tabu témáját a képernyőre mertem vinni. Személyesen is ismer olyanokat, akik transzszexuálisak, és hát a műtét olyan szörnyű stb... Úgy éreztem magam, mint egy áruló. Szegénynek nem mondhattam el. Két órával később Jerry Doyle (Garibaldi) jött, és azt mondta: „Olvastam az új forgatókönyvet. Nagyon vicces. Jó poén!” „Nem poén!” – mondtam. „Le fogjuk forgatni!” „Nee! Ez csak a bosszú Pasadena-ért, nem de?” – mondta Jerry. „Nem, le fogjuk forgatni!” Jerry tátott szájjal távozott. Most már biztos voltam. 2-3 órán belül hallani fogok a két delikvensről. 14 óra körül Peter „véletlenül” épp arra járt. Bejött az irodámba, és azt mondta: „Joe, Olvastam az új forgatókönyvet.

Ha ezt megtesszük, sokunk számára egy új élet kezdődik, egy új kezdet.

P: Na igen, ez tényleg fantasztikus G'Kar. Tényleg örülsz magának. Az átváltozás fájt?

A: (beszalad a közönség közé): Mit gondolsz? (ismét Londo-nak): Ah, csak az elején. Később jött a gyógyulás, és most már jól vagyok. (Andreas énekel): You make me feel...

P: Már megint hozzáköltött...

A: You make me feel...

P&A: ...like a natural woman. (kitörő taps)

P: Londo G'Kar-nak: Jó, de nem folytathatnánk ezt a beszélgetést holnap reggel?

A: ...és elfordul tőle. G'Kar azonban elállja az útját. „Be kell bizonyítanunk az ellenségeinknek is, hogy meg tudunk bocsátani.”

P: Hogyan? A nőies G'Kar villámgyorsan kezébe veszi Londo fejét, és szájon csókolja. Ah, nem tudok ellenállni! Peter elkapja Andreas-t és erőteljesen megcsókolja! (a közönség tombol) El se hiszem mit tettem!

A: Rendőrség! Rendőrség!

P: Ah, hagyd csak, végre kiadtad: már 4

éve házások vagyunk, és van egy kis narn-centauri gyermekünk. Végre vége az álmatlan éjszakáknak! Há! Isten! (még váltanak pár pusztit, és lassan lehiggadnak)

P: Vissza a forgatókönyvhöz: Tehát ez a nőies G'Kar megcsókolja Londo-t, aki rájön, hogy ez nem is olyan rossz. G'Kar elengedi Londo-t. Londo-nak egy kis időre van szüksége hogy levegőhöz jusson: G'Kar: mit akarsz ezzel?

A: A világomat már meghódítottad, de engem még nem...

P: G'Kar az ágyhoz megy:

A: ...eddig.

P: G'Kar lefekszik az ágyra. Londo magán kívül van és azt mondja: Ne gondold, hogy ez így nem fog menni?

A: (érzéki hangon): Olyasmit mutatok neked, ami meghaladja a képzelőerődöt!

P: Na jó, egynek jó lesz – gondolja Londo, és az ágyhoz megy.

Utolsó jelenet, JMS ezt „Utóregzés jelenet”-nek nevezi. Londo hálószobája: Londo és G'Kar az ágyban. G'Kar, ez fájt?

A: Oh, nem.

P: Még csak nem is gondoltam rá, hogy neked ez volt az első. És úgy egyáltalán,

még soha sem használtam egyszerre mind a hatot. Ez a változás maradandó?

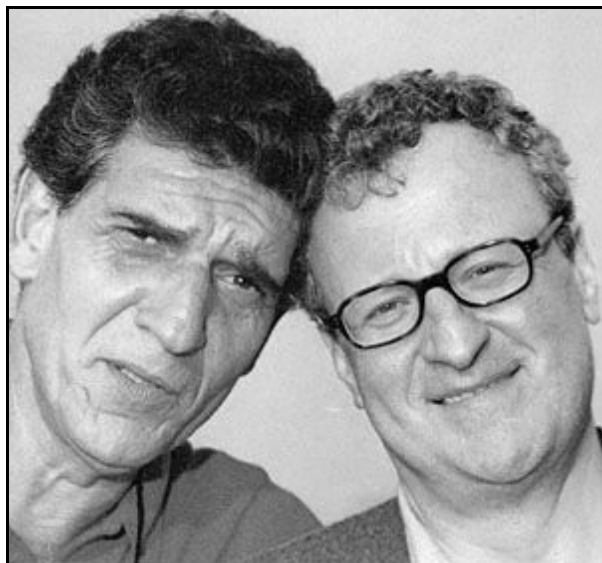
A: Néhányunk 3 hónap után visszaváltozik.

Vége a jelenetnek.

P: Tudjátok mi sokkolt minket igazán: Joe még írt valamit a végére. És ha ő ír valamit, akkor a szabály szerint jön a: FOLYTATÁS!!

Kérdés a közönségtől: Pontosan hogyan reagáltatok, amikor megkaptátok a forgatókönyvet?

P: Amit még el kell mondanunk, hogy annyira paszszolt az eredeti történetvonalba, hogy tényleg azt hit-

mindegy mi történik, a történetet be fogjuk fejezni. Az első három szezonban ezt nem tudtuk megtenni, de a 4. szezonban már menni fog.

SV: Tudják a többiek, hogyan végződik a történet?

JMS: Nem. John Copeland-nek (producer - B5) két nappal ezelőtt meséltem el az utolsó epizód történetét. Rendesen le volt nyugózva. Egyébként rajtam kívül senki sem tudja, hogy a történet hogyan jut el odáig.

SV: Azt hallottuk, hogy ezen a nyáron (1997) két Babylon 5 tévéfilmet is leforgatnak.

JMS: Így van.

SV: A pletykák szerint, a filmek egyike a sorozat ideje előtti időben fog játszódni.

JMS: Pontosan. A TNT Televíziós Társaság (ezen a csatornán mutatták be először a sorozatot, és a vetítési jogok birtokosa) megbízást adott egy film elkészítésére, amely a bevezetőfilm A gyülekező (The Gathering) ill. a sorozat történetének előzményeit mutatná be (In the Beginning). A 4. szezon befejezése után készül el a második B5 tévéfilm.

SV: A második film összefüggésben lesz a sorozat cselekményével (Thirdspace)?

JMS: Nem, a második film nem függ a sorozat cselekményétől. Egyes újságok ezt sugalmazták, annak ellenére, hogy ez nem így van. A második B5 tévéfilm a 4. szezon idején játszódik, de egy teljesen önálló történetet mond el. A sorozat történetének a sorozat utolsó részében lesz vége, nem pedig a filmben.

SV: Mi a helyzet a következő sorozatával, miről fog szólni (Crusade)?

JMS: Már több mint negyven oldalt írtam belőle. Csak annyit mondhatok, hogy egy úrhajóról fog szólni. Ez inkább egy akció/kaland sorozat lesz a B5-tel ellentétben. A B5 elsősorban egy drámai sorozat néhány akció jelenettel. Tulajdonképpen 4-5 év állandó aggodalomról van szó, az összes szereplő részéről. Az új sorozatban is lesz, egy a sorozatot

átfogó cselekményszál, de ez nem lesz olyan meghatározó, mint a B5-ben. A B5-tel be akartam bizonyítani, hogy egy ilyen történetet is el lehet mesélni. Meg is tettem, és most van egy eszköz a kezemben, amit a következő sorozatban talán diszkrétebben fel tudok használni.

SV: Az Interneten gyakran szokott beszélgetni a rajongókkal. Mit tesz, ha a rajongók egy karakterre vagy egy epizódra negatívan reagálnak?

JMS: Figyelmen kívül hagyom. Muszáj. Ha valaki csak éppen ismerkedik valakivel, talán egészen másképpen reagál, mintha az illetőt már évek óta ismerné. Ha kezdetben a rajongókra hallgattam volna, Londo már nem lenne a sorozatban, mint ahogyan Vir sem. Mikor először megjelentek a sorozatban, a rajongók így válaszoltak: "Kik ezek az alakok, azzal a fura frizurával?". Most pedig már a legkedveltebb karakterek közé tartoznak. Csak a fejedben megszólaló kis hangra kell figyelned, amely megmondja neked, hogy mint írónak, melyik utat kell választanod. Ebben az országban sok tévé-sorozat szenved amiatt, hogy túl sok ember írja a történeteiket. Az utolsó nagy dolgok, amik tömegek munkája által jöttek létre: a Stonehenge és a Piramisok...

A sorozattal kapcsolatban, a rajongók akarata nem egyetlen hangból áll, hanem tízezrekéből, és mindenki más irányba húz. Ha az ember megpróbálná a sorozatot az ő elképzeléseik alapján elkészíteni, beleőrülne. Nem azért küzdöttem öt éven keresztül, hogy a sorozat végre bekerülhessen a tévébe, hogy aztán azt kérdezzem: Mi a véleményetek róla? A rajongók reakciója fontos, mert egyfajta lökést adnak nekem olyan emberektől, akik többé-kevésbé a Föld minden táján elszórva élnek.

SV: Ebben az évben (2261) a jellemek sokat változnak.

JMS: Igen, íróként elsősorban a változások folyamata érdekel. A 3. szezon

jellem. Gondolod, hogy emiatt az elkövetkező háborúban gondjai lesznek?
 RB: Ez egy olyan dilemma, amivel minden orvosnak meg kell küzdenie. Joe úgy írta meg az első három szezont, hogy mindenki tudja, Franklin mennyire komolyan veszi a feladatát, mint minden élet védelmezője. Ez fontosabb a számára, mint a parancsok vagy a vallás. A 4. szezonban arra kényszerül, hogy ezrek meggyilkolásában segédkezzen. Ez egy érdekes ellentét, amit Joe remélhetőleg kimerítően részletezni fog.
 SV: Van befolyásod a karaktered fejlődésére?

RB: Már több mint három éve együtt élek ezzel a szereppel. Így néha megtörténik, hogy az ember ül a z autójában, és azt kérdezi magától: "Milyen most a kapcsolat köztem és az apám között, aki mint tudjuk egy

tábornok, tehát most az ellentétes oldalon áll. Hogyan befolyásolja a jelenlegi helyzetet a kapcsolatunkat?" Tehát, odamentem Joe-hoz, és beszéltem neki erről. Többet nem tehetek. Csak azt remélhetem, hogy az ötletet felhasználják az egyik forgatókönyvben.

SV: Nem gond számodra a "techtalk"?
 RB: Már 15 éve orvosokat játszom. Időközben megtanulgattam ezeket a fogalmakat, és úgy tudom felhasználni egy beszélgetés közben, mintha mindennap használnám ezeket a szavakat. A B5-ben természetesen ez egy kicsit más, mert itt olyan szavakról van szó, amelyek nem is léteznek. Megtanulni valamit, amit az ember nem is ért, dupla annyi időbe kerül. Ez nagyon nehéz. Megpróbálok mindig egyfajta kihívásként kezelni. Joe egyszer adott nekem egy forgatókönyvet, azt hiszem a 2. szezonban, ahol arról a járványról volt szó, amely egy egész fajt kiirtott. Több oldalas monológjaim voltak erről a járványról, honnan jött, hogyan lehetne leküzdeni stb. Több oldalas "techtalk" - ez egy igazi kihívás volt.

SV: Gondolkodtál már azon, hogy hogyan fog folytatódni a sorozat?

RB: Sokszor azt kérdeztem magamtól, hogyan tovább, mi lesz a vége?.. Egy nap lesétálok a lépcsőn és lelőnek? Egy ideje már nem gondolkodom annyit rajta. Egyszerűen arra várok, hogy majd Joe megválaszolja ezeket a kérdéseket.
 SV: Ha most elgondolkodnál rajta, mit mondanál?

RB: Tetszik az ötlet, hogy a Babylon 5 az egész világ ellen, sőt az egész univerzum ellen van. Az elmúlt évben, néhány forgatókönyv nagyon meglepett. Az ember azt gondolná: "A gyermek túl fogja élni. A doktor megmenti a fiút és a végén mindenki boldog lesz."

És aztán látod mit csinált belőle Joe - teljesen mást. Amit szívesen látnék? A Babylon 5 bukását. Egy nagy robbanást, amely-

ben mindenki megkapja a maga kis haldozlás-jelenetét. Egymás után megölnék minket. A "B5" vége. De úgy gondolom, nem ez lesz a vége, ezért is vagyok én a színész és Joe az író (nevet).

"Be a lyukba!" (Bruce Boxleitner)

Egy beszélgetés a forgatások szünetében a B5 parancsnokával, Sheridan kapitánnyal.

SV: Amikor megkaptad a Z'ha'dum c. epizód forgatókönyvét, tudtad, hogy mi fog történni utána a karakterreddel?

BB: Arra gondoltam, talán nincs már rám szükségük és ez egy jó ürügy arra, hogy megszabaduljanak tőlem - be a lyukba! Nem, semmit sem tudtam erről. Számomra is bizonytalan volt a folytatás. Nem adtak további forgatókönyvet sem nekem, csak ennyit mondtak: "Ne aggódj, vissza fogsz jönni." Erre azt kérdeztem: "De hogyan?" Pár héttel később Balckpool-ba mentünk egy con-ra (Wolf 359 Convention), és nekem még mindig fogalmam sem volt arról, hogy hogyan fogok kijönni abból a lyukból. Amikor később visszatértünk az USA-ba, Joe már elkészítette a forgatókönyvet, és nem sokkal később neki is álltunk a forgatásnak.

SV: De néhány dolog megváltozott...

BB: Igen, különös módon, az első néhány epizódban szinte nem is szerepeltem. Sok minden történt: mindenki szomorú volt, Garibaldi eltűnt...

SV: Ma mit fogattok?

BB: Most érkezünk el a következő szakaszhoz, amikor is felvesszük a harcot a saját embereink ellen.

SV: Kik ellen?

BB: A saját kormányunk és hadseregünk ellen. Sok-sok szállítóhajó telt meg menekültekkel. Hirtelen, provokáció nélkül, megtámadják őket a Földi Erő (Earth Force) hajói. Emiatt nagyon bosszúsak vagyunk. Most próbáljuk kideríteni, mely kapitányok, mely hajói,

cirkálói hűségesesek a Földi Szövetség kormányához, és kik azok, akik csatlakoznak hozzánk.

SV: Ez azt jelenti tehát: a Babylon 5 az egész világegyetem ellen?

BB: Igen, egy kicsit harcias kedvünkben vagyunk, ahogyan mondani szokás. A célunk: a hazatérés. Talán azért olyan rossz a helyzet, mert ki akarnak készíteni, felhasználni, hogy aztán mindent bevalljak. Most kezdődik a nagy finálé. Éppen a 15. epizódot forgatjuk, ez azt jelenti, hogy még hét van hátra. Utána két hét szabit kapunk, és elkezdjük a B5 tévéfilmeket. Az első azokról az eseményekről szól, amely miatt az emberek a B5-re kerültek.

SV: A konfliktus a Föld és a Minbar között?

BB: Pontosan.

SV: Úgy tűnik, ebben a szezonban Sheridan-nek már nincs annyi humorérzéke.

BB: Ó szomorú látni, mi lett belőle, de sok mindenen ment keresztül. Úgy gondolom, a nemrég vele történt események váltották ki belőle ezt a komolyságot. Ezen kívül, együtt kell élnie azzal a tudattal, hogy küldetése van, amit teljesítenie kell, és mindezt hűsz év alatt. Ez mindenkinél azt eredményezné, hogy más szemmel látná a világot. Most a feladatára kell összpontosítania.

SV: Mit gondolsz, lesz 5. szezon?

BB: Jelenleg optimista vagyok. Azoknak a sorozatoknak, amelyek már megérték négy szezont, jó esélyük van. Lesz-e jövője? Igen! Amíg Anglia és Németország nézik, lesznek filmek, folytatások stb. Joe folyamatosan tovább szövi a történetet. Gondolni kell arra is, hogy itt televíziózásról van szó, és a helyzet állandóan változik. Ezt a történetet nem lehet kőbe vésni, mozgalmasnak kell maradnia. A televíziózás mindig valami újat hoz, amire reagálni kell. SV: Szerepelni fog valaki töletek a folytatásban is? (Crusade)

BB: Azt mondanám: Igen, ha felajánlják nekünk. Mivel ez a B5 egyik változata, néhány szereplő maradni fog. Ez minden, amit tudok.

SV: Te szereted a sci-fi műfaját?

BB: Csak részben, jobban érdekel a történelem. Többet olvasok a már megtörtént eseményekről, de azt is érdekesnek találom, ha ezeket az eseményeket megváltoztatják, és ekkor felmerül a kérdés: Mi lenne, ha...?

SV: Hogyan fog, illetve kellene végződnie a sorozatnak?

BB: Fogalmam sincs.

SV: Te mit szeretnél látni?

BB: Nos, a szokásos Happy End-et. Az univerzum összes lakója szövetségre lép egymással, a Földön ismét egy rendes kormány lenne stb., de szerintem ez nem passzolna ehhez a sorozathoz. Jó vége lesz, de nem tudom, hogy az Happy End lesz-e. Valami történni fog, valami örültség, hiszen Joe is örül...

"Hirtelen mindenki megbetegszik, és Marcus-nak kell egyedül irányítania az állomást." (Jason Carter)

Jason Carter, egy olyan ember, aki nemcsak a szerepében, mint Marcus, sajátította el a "multitasking" művészetét. Miközben eszik, beszél is, és közben megválaszolja kérdéseinket, ezen kívül Marcus szüzességéről filozofál.

SV: Hogyan kerültél a B5 szereplőgárdájába?

JC: Elmentem a meghallgatásra, és felvettek. Nagyon meglepődtem, amikor kiderült, hogy a szerződés több mint három évre szól. Kezdetben semmit sem tudtam a sorozatról vagy a szerepemről, és csak három oldalt

kaptam a forgatókönyvből. Na, igen, utána felajánlották nekem a szerepet, elolvastam a forgatókönyvet és tetszett. Tulajdonképpen ennyi volt.

SV: Mint angol, miért jöttél Amerikába?

JC: Szerelmes lettem, de nem az itteni építészetbe. Nem, beleszerettem egy nőbe. Egy sorozat (Tropical Heat - Trópusi Hőség) forgatásán találkoztunk Dél-Afrikában.

SV: Nemrég, az angol SFX Magazin olvasói szavazhattak a legjobb SF sorozatra, a legjobb színészekre stb.

JC: Ó igen, az jó volt, a barátaim és a családom jól szórakozott rajta, mivel Marcus Cole-ként megválasztottak a második legrosszabb színésznek SF sorozatban. Ugyanezen olvasók megválasztottak annak a színésznek, akit a legszívesebben látnának az új Dr. Who-ként. Ez azt jelenti: Mi Jasont nem Marcus Cole-ként, hanem Dr. Who-ként akarjuk látni. Tehát nincs okom sértődésre.

SV: Marcus-ra visszatérve: Amikor azt a három oldalt elolvastad a forgatókönyvből, olyannak képzelted el Marcus-t amilyen most?

JC: Fogalmam sem volt róla. Ezzel a három oldallal kapcsolatban állandóan azt kellett kérdeznem magamtól, hogy kik azok a vorlonok vagy minbarik. Felőlem akár wobbis, nobbis és klobbis is lehetett volna odaírva - még sosem láttam a sorozatot. Szerencsére megértettem a párbeszédék értelmét és megfelelően

SV: Mi a legnagyobb változás, amely a sorozat kezdete óta Ivanovával történt?
 CC: Sokkal felszabadultabb lett, és most már humorérzéke is van, és sokkal jobban bízik a képességeiben, mint korábban. Az első szezon elején, olyan volt, mint egy új gyerek az osztályban.

Ő volt a legfiatalabb parancsnok-helyettes, és mindenáron, mindent jól akart csinálni, ezért volt olyan komoly. Kezdetben mindenki azt mondogatta nekem, hogy katonásnak kell tűnnöm. Időközben magabiztosabb és érettebb lett.

SV: Nehéz a "bluescreen" előtt játszaniod?

CC: Tulajdonképpen nincs velem semmi bajom, mivel a gyermekkoromat a színpadon töltöttem. Itt a közönség terelheti el a figyelmedet. A televíziónál ez egy kicsit más, sok ember van a kamera mögött - meg kell tanulni, összpontosítani. A "bluescreen-jelenetek" csak akkor nehezkes, ha az ember egy úrcsata kellős közepén van, és pontosan tudnia kell, hogy hová nézzen. Néha elhibázom, de nem zavar.

SV: Feltűnt, hogy milyen sok várakozással telik a forgatás.

CC: Abszolút. Hihetetlen. Sokat olvasok, idegen nyelvi kazettákat hallgatok, zenéket és verseket írok. Megpróbálom ez idő alatt hasznos dolgokkal lefoglalni magamat. Telefonálni is sokat szoktam. Az olyan napokon, mint ezek, amikor hajnali négy órakor már talpon vagyok, közben alszom néhány percet.

SV: Néhány gyermekkönyvet is írtál?

CC: Igen, így van. Két könyvet írtam, amelyek már egy ügynöknél vannak, akinek nagyon tetszenek.

SV: Miért éppen gyermekkönyveket?

CC: Gyermekkoromban az volt a benyomásom, hogy nem sok olyan könyv van, amely érdekes, és tanulni is lehet belőle. Vagy megpróbálták a fejébe verni a tudást, vagy egyszerűen csak elmeséltek egy történetet. Egy kedves, hősies lányról akartam írni, akivel a kislányok

könnyen azonosulni tudnak. Nem kell tökéletesnek vagy különösen szépnek lennie, hanem egyszerűen okosnak és kíváncsinak. Mindegyik könyvben megtudunk valamit a tudományokról vagy a történelemről. Az első könyvben például az egyiptomi történelemről van szó, a másodikban a hősnő úgy gondolja, hogy a kertjében egy fekete lyuk lehet, mivel a cuccai állandóan eltűnnek.
 SV: Még egy kérdés a B5-tel kapcsolatban. Gondolkoztál már azon, hogy hogyan fog végződni?

CC: Az univerzum királynője leszek. Nem, komolyan nem tudom. Olvasom a forgatókönyveket, de nem tudom hogyan fog folytatódni. Most éppen egyébként is nagyon zavaros. Senki sem tudja, hogy vajon most csak befejezünk egy "történeteszálát", és megkezdünk egy másikat, vagy az egész sorozatnak vége lesz. Tulajdonképpen mindig is arra számítottam, hogy a Babylon 5-öt felrobbantják egyszer. De mi túlélénk, hiszen a történetet visszatekintésként mondjuk el. Hogy is van a bevezetőben: "A Babylon terv volt..." Tehát, életben maradtunk, mivel a történet a mi szemszögünkből nézve a múltban játszódik.
 SV: Ebből aztán egy olyan pletyka is született, miszerint senki, aki a bevezetőben beszél, nem hallhat meg. Most a 4. szezonban szinte az összes fő- és mellékszereplőnek van szövege a bevezetőben.

CC: (nevet) Pontosan. Ki tudja...

SV: Van valami olyan fejlődés, amit szívesen vennél Ivanovával kapcsolatban?

CC: Szex. Semmit sem kapok. A többieknek remek románcik vannak, miközben Ivanova állandóan egyedül van.

SV: Lesz valami változás ezzel kapcsolatban?

CC: Szerintem a szerelem már érezhetően jelen van, de nem tudom mi lesz ebből a kapcsolatból - most Marcus-ra gondoltam. Nem hiszem, hogy sok minden lesz belőle, de ki tudja. Talán mégis

én kimerítően átismételtünk.

Azt hiszem, Rick a kedvenc társam a sorozatban. Mindketten szeretünk ismételtetni és egy napon sokat dolgozni. Csütörtökön Julian-nel (egy új baseball-játékkal felfegyverkezve) Rickékhez mentünk dolgozni. Julian baseballozott Lorival, Rick menyasszonyával, miközben én "Telepata az űrben"-t játszottam Rick-vel a tetőn. Rick és én képzelt vonalak mentén futkostunk és PPG lövések elől tértünk ki Julian diadalittas kiáltásai közben. Hál' Istennek Lori elég sportos!

Befordulok a hátsó parkolóba és leállítom az autót a lakókocsim mellett. Az én lakókocsim van a legmesszebb a forgatástól, és ezt szeretem. Nagyon csillog-villog a díszletünk Sun Valleyben, egy hulladék-újrahasznosító telep mellett és egy hatalmas kőfejtő mögött, ahol a Flinstones-t forgattuk. A reggeli órákban valami szörnyen büzlük; és miközben ez égeti az orromat, bedobom a táskámat a jéghideg lakókocsiba és felkészülök a sminkelésre. A fájdalomcsillapítók hatni kezdenek; túl korán érkeztem, így hát végigslattyogok a művészbejárat folyosóján, és imádkozom, bár csak valaki már megfőzte volna a kávé. A sminkelőben, míg szűrőcsőlöm a szórnyú lötytyöt, szokás szerint ugratjuk egymást Cinziával (fő smink) és Barbbal (haj). Megbeszéljük a híreket, a hétvégeinket, a kalandjaikat, a terveinket, körülbelül harminc perc alatt, mielőtt még Rick megérkezne.

Rick mindig remekül néz ki. A smink teljesen felesleges neki. Utálom őt reggelente látni! Közben én meg úgy nézek ki, mint egy troll. A hajam ki egyenesítve áll a levegőbe, miközben Barb azon gondolkodik, hogy milyen legyen. A lófarok mellett dönt, mert a Drazin nagyon meleg van. Azt hiszem, úgy nézek ki, mint "Malibu Lyta", ezért esik meg a nap első vitája. De azt hiszem, nem véletlenül hívják őt Ratchet nővérnek - én veszték. Első kör - gong!

Allisa, a rendező aszisztense a díszletre hív minket próbálni. Benn mindannyian köszöntjük egymást és egymás családja után érdeklődünk. "Milyen volt a hétvégéd?" Túl rövid!

Ez egy csodálatos csapat és mindig örülök nekik, hogy láthatom őket. John Flinn mindig nagyon vidám és fel van dobva. Imád rendezni és az öröme fertőző. Az első jelenetünkben vannak kaszkadőr jelenetek is. Örülök, mikor az egyik drazi maszk alatt felfedezem barátomat, Keith Campbell-t, aki egy fantasztikusan jó kaszkadőr. Azzal ugrat, hogy nem ismertem fel. Visszavágok: "Ti, drazik, mind ugyanúgy néztek ki." De mielőtt igazán folytathatnánk, John visszahív minket a munkához, és kidolgozzuk a jelenetet.

Nagyon gördülékenyen megy: olyan régóta dolgozunk együtt, szeretjük és tiszteljük egymást, hogy egy pillanat alatt elkészülünk. Két drazi ereszkedik le a hotel tetejéről ebben a jelenetben, és megpróbálják lelőni Franklin-t és Lytát. Hú, de meg fogják bánni! Nagyon jól érzem magam, miközben kieresztem magamból Lyta dühét és fájdalmát; ennek Rick nem annyira örül.

- Úgy csinálod, mintha élveznéd - mondja idegesen, miután egy pillanat alatt kilocsantom az egyik drazi agyát.
- Na és aztán? - kérdezem én a karakter fejével gondolkozva.

Egész délelőtt dolgozunk a jeleneten, és az ebédszünet idején a terv előtt járunk. Rendkívüli az eredmény. Elmegegyek telefonálni, hátha fel tudom hívni Julian-t a megőrzőben, hogy megtudjam, mi volt az iskolában. Nem akar beszélni velem, mert még mindig dühös rám.

- Jól érzi magát - biztosít Diane. - Jól ment a sulis.

De amikor lerakom, majdnem sírok. Nos, fáradt vagyok, és ez különben is egy érzelmes nap.

Az ebédlő felé, ami egy nagy sátor a parkolóban (már mondtam, nagy a csil-

Megkéri, hogy hagyja hogy a „Tűz hadserege”, ahogyan az ellenállók nevezik magukat, intézze az ügyet. Garibaldi beleegyeznek.

Amikor Vir megérkezik, meglátogatja Marielt, hogy új híreket kapjon, de az semmit sem tud, mert Durla már nem avatja be a fontosabb ügyekbe.

Ebéd közben Londo egy metaforával elárulja Virnek, hogy hol rejtőznek az árnyak. Eközben Sheridan és Delenn a palota egyik cellájában raboskodnak, amikor néhány ór átkíséri Sheridant G'Kar cellájába, és Londo Delenn-el tárgyal Davidről.

Durla éppen parancsot akar adni a flottának a végső csapásra, amikor az „Erősek tornya” felrobban és „drakh eső” zúdul rájuk, mivel azok abban az épületben tanyáztak, közvetlenül a palota mellett. Vir ezután a bolygó kommunikációs hálózatán keresztül egy óriási hologram formájában elmondja a centauriknak az igazságot.

A miniszterek rájönnek, hogy kihasználták őket. Durla fél hogy ellene fordulnának, ezért lelövi őket. Ki akarja adni a végső parancsot a támadásra, de Mariel kitör az egyik szobából és a földre teperi. A harc kettejük között eltart egy darabig és az erkélyre érnek közben, ahonnan mindketten lezuhannak. Londo megpróbálja világossá tenni Shiv'kala számára, hogy vége. A drakhok a levegőbe repítik a fővárost a megmaradt bombákkal.

Vir elér Londo-hoz, aki megkéri, hogy az íróasztalában lévő „krónikáit” hozza nyilvánosságra. Miután Vir elhagyja a tróntermet, G'Kar jelenik meg, aki nem tudja, mit akar tőle Londo. Beszélgetésüket félbeszakítja Sheridan és

Delenn érkezése. Sheridan éppen nem volt önmaga, mivel ő a Babylon 4-ről jött, 18 évvel ezelőttről. Miután Londo szabadon engedi őket, megszöknek Londo személyes szolgálója, Densay, segítségével. Elérik a császár komphajóját, és Davidet elkábítva magukkal viszik. Davidet az ellenállók egyik vezére adta át nekik. Sheridan, aki a menekülés közben rosszul lett, ismét önmaga lesz, és ezután elindulnak.

Londo és G'Kar megölik egymást. Vir nem tudja hátrahagyni Londo-t, ezért visszaroohan, de csak két halottat talál. Drakh harcosok vesznek körül, ezért az ablakhoz rohan, ahol egy éppen felemelkedő komphajót lát, így aztán ráugrik, és a barátai megmentik. A Minbar-ra vezető úton Franklin megpróbálja Davidet megszabadítani az őrzőtől, de csak egy megoldást lát. Meg kell ölniük az őrző tulajdonosát.

Nem sokkal később Vir és Senna visszatérnek Centauri Prime-ra David ajándékával, komplett minbari berendezési tárgyakkal Vir lakosztálya számára. Vir később itt találja Shiv'kala-t, aki nem hagyta el a bolygót, és bosszúból meg akarja ölni Virt, aki megkérdi, hogy ő e a tulajdonosa annak az őrzőnek, ami David-ben van. Amikor Shiv'kala bevallja hogy igen, Garibaldi előugrik egy minbari szekrényből, és lelövi, így David ismét szabad lesz, és Vir a Csillagközi Szövetség segítségével elkezdli újjáépíteni a centauri ósházat. Így ér véget a drakh uralom a bolygón, és a város kapujában Londo és G'Kar óriási szobrai állnak szimbólumként a következő generációk számára.

Fordította: Delenn

JMS mondja:

"Nem hozok pizzát az Egynek. Az nem az én dolgom. Én csak az író vagyok."
-- amikor megkérdezték, hogy meghalna-e az Egyért, 1996. okt. 11. IRC chat

„Leginkább azért, mert genetikai alapon ütődött vagyok.”

-- Hogyan élte túl Hollywoodot anélkül, hogy feladta volna az elveit, 1997. jan. 21.

mások bosszúságára). Ez most rendben van. Még mindig jó barátok vagyunk. Gyakran beszélök Michael-el, és a barátomnak tartom őt, és ő is annak tart engem. Nehéz döntés volt, de mindketten helyesnek gondoltuk sok különböző okból. Mindketten ugyanoda jutottunk különböző irányokból. Azt kellett tennünk ami a sorozatnak és nekünk is a legjobb volt, és ez volt az.

A lényeg, hogy mindannyiunk érdekét szolgálta ez az elválás. Külön utakon járunk ezután, Sinclair visszatérésének lehetőségével a tarsolyunkban, ahogy Gandalf is eltűnt egy időre, csak hogy a

legjobb időben ismét visszatérjen (továbbra is életben tartjuk Sinclair karakterét a képregényben és a tervezett regényekben).

Ismét hadd szögezzem le, hogy a történet a kijelölt útján folytatódik, a többi karakterrel találkozhatunk az új szezonban, és a Babylon 5 saga továbbra is sodródik a medrében; és remélem, mindenki tovább tart velünk az úton.

Joe Straczynski

Fordította: Chris

John Copeland — producer

Ha J. Michael Straczynski a Babylon 5 megálmodója, akkor John Copeland az az ember, aki az álmodást életre kelti.

Egy magas, jóképű férfi hosszú, őszülő hajjal; az irodájában fogad minket, mely tele van repülőgép- és űrhajó-modellekkel, poénos fotókkal (az egyiken pl. Sheridan látszik kinzás közben és azt mondja: „Nem az én hibám! JMS miatt kell ezeket a dolgokat mondanom!”).

Mit tervez vajon az ötödik szezonra?

„Egy csomó dolog felrobban, aztán egy ideig csend lesz, majd még több dolog felrobban” mondja egy vigyorral az arcán.

Végül is én mondtam, hogy nem akarok spoiler-t hallani!

„Ma meg kell néznetek azt, amit mi csak 'vastüdőnek' hívunk: a minbari vadász belsejét.

Amit ebben az évben csinálni szeretnénk, az az új oldalak és területek feltárása, melyeket a korábbi szezonokban csak röviden érintettünk, mert teljesen új

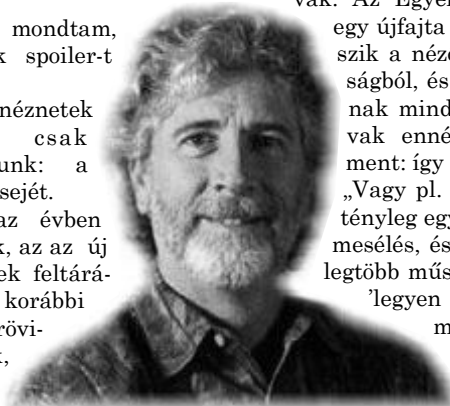
irányvonalak voltak számunkra, nem csak történet szempontjából, hanem a gyártás és látványeffektek szempontjából is. Amit csinálni szeretnénk, és ahova el szeretnénk jutni, az a film.”

Újdonságképpen: „Harlan már jópár szezon óta macerálja Joe-t, hogy lépjen egy kicsit oldalra és mesélje a történetet más szemszögből is, ne csak a hősökéből. A Hétköznapi hősök c. epizód két kívülálló nézőpontjából mutatja be hőseinket. Ez eléggé eltérő módja a történetekbe való bepillantásnak. Nem félünk eljátszani ezzel a lehetőséggel. Múlt évben ilyen volt a Kiforgatott szavak.

Az Egyenes adásban c. epizód egy újfajta előadás volt, ahol kiveszik a nézőt a történet folytonosságából, és kicsit másképp mutatnak mindent. A Kiforgatott szavak ennél egy lépéssel tovább ment: így készül a propaganda.

„Vagy pl. ott a Hívók c. epizód - tényleg egy eléggé eltérő történetmesélés, és kissé kockázatos is. A legtöbb műsor arra törekszik, hogy

legyen gyorsan Happy End, mielőtt még beüt az éjfél. Ebben a részben a doktor tönkrement,

lág felé. Elfelejtettük, hogyan nézzünk a horizont és a csillagok felé. Ezért olyan nagy jelentőségű a mítosz, jótékony hatása a társadalomra, és ezért olyan fontosak ezek a dolgok.”

„Könnyű társadalmi összefoglalást készíteni az emberről és a körülötte lévő világról, ha nem helyezük el időben. De azt hiszem, az azonnali cél az volt, hogy csináljunk egy extrém jó szórakoztató műsort az embereknek, a többi pedig jön magától. Megpróbáljuk eltalálni az egyensúlyt a kereskedelmi siker és a megfelelő szintű szórakoztatás között, amely elég sok hűséges nézőt állít mellénk.”

A legújabb szezonról, „Ezt használtuk a szezon kezdeténél, előhúztuk a régi jelzőrudat, hogy lássuk, hol vannak a karakterek és tudatosítsuk ezt a nézőkkel is, meg azt, hogy hogyan kezdik ezt az évet – és néhány karakter erőteljes személyes krízisen fog átmenni az idén.”

„A Babylon 5 univerzumban semmi sem az, aminek látszik. Valami balszerencsés dolog történik itt a szezon végén, ami szintén a csúcspontra készít fel minket.”

Bár semmit sem mond a Crusaderől – „Nem láttam hivatalos közleményt”, ez minden, amit Copeland erről mondani tud – annyit azért elárul „még mindig készülhettek a holnapra, ha ideér, ha nem.”

Mint ahogy a Babylon 5 története sem áll meg az ötödik szezonnál.

„A Babylon 5 története nem ér véget. Emlékezzetek rá, hogy Joe a Babylon 5 történetét mindig regénynek tartotta.

Végül végére érsz a regénynek ... aztán felkapod a következő kötetet. Úgy lett megcsinálva, hogy lehetséges többféle folytatás is. Mozifilmként, tévéfilmként... sokféleképpen. A nézők elégedettek lesznek amikor a végét látják, nem fogják úgy érezni hogy a történet egyszer csak véget ért. Nem olyan a vége, mint a M*A*S*H-nek, amikor mindenki hazamegy a koreai háború után; vagy a Szőkevénynek, amikor elkapják a félkezeű embert.

„Szezonról szezonra megpróbáltuk fejleszteni. Minden évben javítottunk a történetmesélés módján is. Minden szezonban másképpen mondtuk el a történeteket.”

„Nagyon sok szenvedély van a készítésében, ami látszik is a képernyőn. Azt hiszem, mindig tudunk jobbak lenni. Ez egyfajta összeszerelő sor. ... dolgozol rajta egy bizonyos pontig, aztán... azt mondják a művészi alkotás sosem lesz kész, csak abbahagyják. Azt hiszem, mi is csak abbahagytuk az epizódok készítését, melyek igen jók lettek. Nem hiszem, hogy úgy fejeztünk be akár egy epizódot is, hogy ne lehetett volna egy vagy két dolgot még javítani rajta. Persze mi is magunk vagyunk a magunk legszigorúbb kritikusa, ami még mindig jobb, mintha a világ többi része lenne az.”

„Nem hiszem, hogy ez olyan munka volna amiben megpihenhetsz a babérjaidon, és úgy érezheted, elérted a csúcst, és mindent megtanultál. Mindig új dolgok jönnek, minden nap!”

Fordította: Chris

JMS mondja:

"Te aztán tudod, hogyan kell összetörni egy emberi lelket!"

"Nos, hogyan... a WB-nek dolgozom."

-- Kirk Darling, JMS, 1997. Jún. 20.

"Nos, először át kell csempésznem engem Thomas Tereza nővér orra előtt, be a nővérke szobájába... a többi már az én dolgom."

-- Hogyan veheti rá őt egy klub, hogy megjelenjen egy „con”-on, 1997 márc. 3.

A gondolatainak árnyéka

Az álom ugyanaz volt. *Mindig* ugyanaz.

A csakat előtte feküdt a földön, a négy lába gúsba kötve, szárvaival kapirgálta a száraz talajt a feje alatt. A nap forró volt odafent.

Egy hang, mindig ugyanaz a hang, Londo mögött suttogott. *Tudod, mit kell tenned. Amit mindig is tettél.*

Londo a lényre bámult, és annak a tekintete találkozott az övével. A szemek, amik visszantéztek rá vadak voltak, büszkék, töretlenek. És valahogy ismerősek. Az álmában azt mondta neki hangtalanul és szótlánul, de teljes tisztasággal: *Kötelesség. Nem küzdhetsz a kötelesség ellen.*

Nem tudom megtenni, gondolta a választ Londo, és lenézett. A kard a kezében volt.

De igen, gondolta az, és küzdött, hogy felemelje a fejét, láthatóvá téve a torkát.

Várva a halálos csapásra.

Londo szipogva lesulytott a karddal, és nézte, ahogy a lény szemeiből elmúlik az élet.

Londo harangok hangjára ébredt az arcán friss könnyekkel. A harangokra, melyeket minden reggel egy órát gonggattak az előző hat napon. Hat napja vette fel a császár szerepét; hat napja hagyta a Centauri Prime bombázása rotokban, lángolva a főváros nagy területeit. Minden munka megállt, amíg a harangok gongtak, és a világ átmenetileg csendben egyesült azokért, akik meghaltak egy olyan konfliktusban, melynek sosem lett volna szabad megtörténnie ... egy konfliktusban, melyet titokban tervelt ki egy idegen faj, amit drakh-nak ismerünk, hogy dühöt és szomorúságot okozzon a népének – érzelmeiket, melyek valami sötétebbet táplálnak a múlt évek alatt.

Végül is ez az ő dolga volt.

A császári csak egy fedőcím volt, amit szintén a drakh szervezett meg

Egy eszköz egy célhoz.

De én nem is szándékoztam ezekkel a dolgokkal gondolni, emlékeztette magát, ahogy megérezte az Őrző jelenlétét, ahogyan a vállá és az idegen hús közötti találkozópontnál mozgolódik, ahol idegek és idegkötegek kapcsolódtak, hogy az akarata már ne legyen teljesen az övé. Csak a legszemélyesebb gondolatait volt képes elrejteni; ha magában beszélt vagy a felszínre hozta a gondolatait, az Őrző érzékelhetette azok alakját, és átjátszhatta telepátikus kapcsolatán keresztül a drakh-nak, aki csendesen dolgozik az alkóvokban és ősi alagutakban a királyi palota alatt ... egy olyan jövőt építve a világának, amit nem szeretett túl sokáig elképzelni. De legalább *egyáltalán* jövő volt, ami több annál, mint az, amit a népe remélhetett, ha visszautasította volna az Őrzőt.

Senki más nem láthatta az Őrzőt, hacsak az meg nem engedte neki, hogy lássa, ami általában egy kivégzés előzménye volt. Ellenben ő egész idő alatt láthatta, de kétségbeesetten próbálta nem engedni, hogy a tekintete tovább vándoroljon oda, mint szükséges.

A tagadás mindig is az egyik legnagyobb erőssége volt.

A harangok elhallgattak. Tényleg eltelt már egy teljes óra? Becsukta a szemeit, mint amikor gyerekek volt, olyan reggeleken, amik túl hamar jöttek, remélve, hogy valahogy eltűnteti a nappal az összes felelősségét, és ő szabad lesz. Futó remény volt, mint minden remény, mely naponta összeomlik az ébredő világ súlya alatt.

Kinyitotta a szemeit, a pillanat elmúlt, II. Mollari császár felkelt, hogy elkezdje az uralkodása hetedik napját.

Vole miniszter megint a kezeit tördelte, előbb az egyiket, aztán a másikat, olyan gyors mozgással, hogy Londo nem tudta volna megmondani, hogy mikor váltott

kezet.

– Felségedet már biztosan tájékoztatták...

– Arról tudnék, ha tájékoztattak volna. Mivel nem tudtam róla, amíg meg nem említetted, akkor vagy nem tájékoztattak, vagy hirtelen megőrültem és el kéne fogatni és le kéne lövetni. Ezek közül a lehetőségek közül melyiket feltételezi ebben az esetben?

Vole kezei gyorsabban mozogtak.

– Nem akartam megbántani, Felség, mert természetesen Felséged emlékezete tökéletes állapotban van, az egész világ bízik Felséged varázslatos képességeiben és...

– Vole?

– Igen, Felség?

– Pofa be!

– Igen, Felség.

A miniszter ellépett az útból, ahogy Londo a gazdagon díszített hintót nézte, amit a palota mögötti körkörös udvarra vittek. Természetesen azelőtt már sokszor látta, hagyományos szertartásokon és más formális eseményekkor, de ritkán ilyen közletről. Ezerkétszáz évvel ezelőtt építették, Morell császár uralma alatt, ajándékként a feleségének, Celinának. Nem sokkal utána a nő megőrült és felakasztotta magát a palota négy tornya közül a legmagasabbikban. Londo azon gondolkodott, hogy lehetett-e valamiféle ok-okozati összefüggés, adva a virítóan izléstelen hintót, a majdnem groteszk elmélyülést, mellyel elejétől a végéig telerakták az összes drágakövel, amit találtak a Centauri Prime-on.

Ha nekem is ezen kellene utaznom minden nap, valószínűleg én is megölném magam.

– Tényleg szükséges ez? – kérdezte Londo szomorúan, már gyanítva a választ.

Vole miniszter bólintott. Londo a miniszter kezeire bámult. Vole a háta mögé dugta azokat és tovább bólogatott.

– Hagyomány, Felség.

– Ismerem a hagyományt – mondta Londo, és sóhajtott. Szórákozottan azon gondolkodott, hogy a palota négy tornya közül melyik volt a legmagasabb.

Sosem lehet tudni, hogy mikor lehet hasznos egy efféle információ.

Ismerte a hagyományt. És a történetet. Ezekkel nőtt fel. És most ő maga lép be a hagyományba.

Így történt, hogy uralkodása harmadik évében Morell császár visszatért a királyi palotába a katonáival, miután győzedelmeskedett a Scoria-síkság csatájában azok ellen, akik a népet és a földet kettéosztották volna. Megállt a Tuwain-folyónál, hogy megitassa a drómjait, és hogy pihenjenek a katonái a tengertől való hosszú menetelés után.

Ott találkozott egy nővel, Maliával, aki a falusiak szerint egy jósnő volt. Huszonnégy évet élt egy barlangban a Tuwain torkolatánál a falusiak kedveségéből élve. A császár elé vitték, és megkérték, hogy jóslja meg az uralkodása történetét. Malia nagy veszélyt jósolt Morell császár jövődjében, hogy a szíve közeléből fúródik tőr a szívébe, és hogy az élete el fog veszni, ha nem hallgat a figyelmeztetésére. Mikor a császár megkérdezte, hogy miként kerülheti el a halált, Malia csak a sötétben rejtett dagadó holdról beszélt.

Mikor megkérdezték, mi az ára a jóslatának, nem kért semmit, csak a császár jókívánságait, mert hű és rendíthetetlen szolgálja.

Miután visszatért a királyi palotába, egy nagy lakomát tartottak Morell császár tiszteletére. Ott összegyűlt a családja, köztük az unokaöccse, Elfeni, akinek neve kedves volt neki. Elfeni szólásra emelkedett, és jóegészséget kívánt a bácsikájának, Morell császár pedig egy brosst látott az unokaöccse öltözékén, egy növekvő holdat, melyet a karja árnyékolt el. Abban a pillanatban a császár felkiáltott, és a Császári Gárda elfogta Elfeni-t, megakadályozva, hogy a kezében tartott pengével lesulyt-

★

★

A Csillagközi Szövetség alapító levele

★

★

"Az univerzum sok nyelven beszél, de mégis mindig ugyanazon.
Ez a nyelv nem a narnok, az emberek, a centaurik, a gaimok
vagy a minbarik nyelve. ★

Az univerzum a remény, a bizalom, az erő és a szenvedély nyelvén beszél.
Ez a szív és a lélek nyelve. De mégis mindig ugyanaz a hang.

Ez az elődeink hangja, akik rajtunk keresztül szólalnak meg;
És az utódaink hangja, akik arra várnak, hogy megszülethessenek.

★ Ez egy halk hang, amely azt mondja:
Összetartozunk.

A különböző vérünk, a bórszín, a vallás, a szülőbolygó ellenére,
mind Egyek vagyunk. ★

A fájdalom, a sötétség, a veszteségek, a félelem ellenére is,
Egyek vagyunk.

★ Mi, akik egy közös cél érdekében egyesültünk,
ezennel kijelentjük, hogy

Az egyetlen igazság és az egyetlen törvényünk
mindig emígy hangzik:

A legfontosabb parancsolatunk, hogy szeressük egymást,
Legyünk jók egymáshoz.

Minden egyes hang gazdagít minket,
és minden egyes elveszett hang gyengít minket. ★
Mi vagyunk az univerzum hangja, a teremtés lelkei;
A tűz, amely megvilágítja utunkat a jobb jövő felé.

★ Egyek vagyunk."

- G'Kar

Levél cím: Barna Andrea, [REDACTED]

Telefon: [REDACTED]

Weboldal: <http://babylon5.scifi.hu> [REDACTED]